

**Komparace zatížení pracovních příjmů
reprezentativních typů domácností
zaměstnanců v České a Slovenské republice
osobní důchodovou daní
a příspěvky na sociální zabezpečení**

David Prušvic¹
Jiří Příbyl²

VÚPSV Praha
2006

---

¹ Výzkumný ústav práce a sociálních věcí, Praha, a Vysoká škola ekonomická v Praze, Katedra veřejných financí

² Vysoká škola ekonomická v Praze, Katedra veřejných financí

Vydal Výzkumný ústav práce a sociálních věcí
Praha 2, Palackého náměstí 4
Vyšlo v roce 2006, 1. vydání, náklad 27 výtisků, počet stran 50
Tisk: VÚPSV

Recenze: Ing. Jana Charvátová (Komora daňových poradců ČR)
Ing. Stanislav Klazar, Ph.D. (Vysoká škola ekonomická v Praze)
prof. Ing. Eva Rievajová, Ph.D. (Ekonomická univerzita, Bratislava)
Ing. Leoš Vítek, Ph.D. (Ministerstvo financí ČR)

ISBN 80-87007-37-9

Abstrakt

Studie srovnává míry zatížení příjmů vybraných typů domácností zaměstnanců s ohledem na výši jejich příjmů. Analýza je založena na komparaci následujících čtyř systémů: český systém daně z příjmů a příspěvků na sociální pojištění v roce 2005 a v roce 2006 a slovenský systém daně z příjmů a příspěvků na sociální pojištění v letech 2005 a 2006. Studie se primárně orientuje na mezinárodní srovnání celkového zatížení těmito odvody, ačkoli je současně provedena i komparace změn v systémech jednotlivých zemí mezi roky 2005 a 2006.

Klíčová slova

Zdanění, progresivita, osobní důchodová daň, příspěvky na sociální pojištění, rovná daň

Abstract

In this paper we compare the overall taxation rates of selected household types of employees according to their income. The analysis is based on comparison of the following four systems: Czech income tax and social security contributions system in 2005 and in 2006 and the Slovak income tax and social security contributions systems in 2005 and 2006. The main aim of this study is the international comparison of the overall burden of these levies, although comparison between the situation in the year 2005 and 2006 in the respective countries is made as well.

Keywords

Taxation, Progressivity, Personal Income Tax, Social Security Contributions, Flat Tax

Autoři by na tomto místě rádi poděkovali za cenné připomínky všem oponentům, jmenovitě Ing. J. Charvátové, Ing. S. Klazarovi, Ph.D., prof. Ing. E. Rievajové, Ph.D., Ing. L. Vítкови, Ph.D. a dále Ing. T. Kozelskému a Ing. J. Vlachovi z VÚPSV.

Veškeré chyby či opomenutí jdou však plně k tíži autorů článku.

Obsah

1. Úvod	6
2. Systém zdanění příjmů zaměstnanců v České republice a na Slovensku	7
2.1 ČESKÁ REPUBLIKA – OD ZÁPADU K VÝCHODU	7
2.2 SLOVENSKÁ REFORMA VEŘEJNÝCH FINANČÍ - MASKOT V PODOBĚ 19 %.....	8
3. Vybrané teoretické aspekty rovné osobní důchodové daně	10
3.1 PROGRESIVITA OSOBNÍ DŮCHODOVÉ DANĚ	10
3.2 VZTAH EFEKTIVNÍ DAŇOVÉ SAZBY A ČISTÉHO PŘÍJMU	11
3.2.1 <i>Dopad zvýšení odečitatelné položky na efektivní míru zdanění .....</i>	<i>13</i>
3.2.2 <i>Vliv daňového bonusu na efektivní míru zdanění.....</i>	<i>14</i>
3.3 ČISTÝ PŘÍJEM V SYSTÉMU KLOUZAVĚ PROGRESIVNÍ OSOBNÍ DŮCHODOVÉ DANĚ.....	18
4. Použité komparační metody	22
5. Analýza progresivity zdanění výdělků domácností	24
6. Shrnutí a závěr.....	37
Literatura	38
Příloha: Grafická komparace čistého příjmu.....	39

1. Úvod

V současné době narůstá v České republice tendence či fenomén zvaný daňová konkurence. Zejména po roce 2004, kdy náš východní soused - Slovenská republika (SR) - zavedla dosti radikální reformu systému veřejných financí, která zahrnuje nejen změny v oblasti daní, ale i v důchodovém či zdravotním systému, tedy v oblastech považovaných za citlivé zejména na konci politického cyklu, můžeme vnímat "sílu devatenáctiprocentní osobní důchodové daně" jako jednu z příčin poklesu daňové zátěže zaměstnanců ke konci roku 2005. Ve spojení s jiným fenoménem - globalizací - nastupuje mnohem zřejmější tlak na daňovou autonomii jednotlivých zemí a uplatňuje se demonstrační efekt.

Hlavním cílem tohoto příspěvku je komparace dopadu různých daňových systémů v České republice a na Slovensku na mzdové příjmy zaměstnanců. Tato příjmová kategorie patří k těm „nejviditelnějším“ a „nejmanipulovanějším“ kvůli způsobu jejího vnímání veřejností.

Nejprve jsou představeny oba systémy zdanění zaměstnanců jak osobní důchodovou daní, tak příspěvky na sociální zabezpečení, následuje koncept rovné daně a koncept progresivity. Po uvedení metod použitých v této studii pokračujeme stěžejní částí – komparací progresivity zatížení mzdových příjmů domácností osobní důchodovou daní a povinnými příspěvky na sociální pojištění včetně pojištění zdravotního, s ohledem na různé typy zaměstnaneckých rodin a na různou výši příjmu.

2. Systém zdanění příjmů zaměstnanců v České republice a na Slovensku

2.1 Česká republika – od západu k východu

Současný režim zdanění osobní důchodovou daní se uplatňuje od roku 1993, kdy vstoupil v účinnost zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů. Tento zákon byl přijat Českou národní radou k provedení federálního zmocňovacího zákona. Jeho přijetí bylo součástí daňové reformy, kterou byl nahrazen dosavadní daňový systém socialistického Československa novým daňovým systémem inspirovaným zejména daňovými systémy Německa a Rakouska.

Česká osobní důchodová daň je syntetickou daní uvalovanou v zásadě na všechny příjmy jednotlivce. Příjmy jsou rozděleny do pěti dílčích daňových základů podle druhů příjmů. Jeden z dílčích daňových základů je tvořen příjmy ze závislé činnosti, což zahrnuje zejména příjmy ze zaměstnání. Od příjmů mohou být odečteny zákonné výdaje, kterými jsou v případě dílčího daňového základu příjmů ze závislé činnosti pouze platby sražené zaměstnanci z příjmu na pojistné na všeobecné zdravotní pojištění a na sociální zabezpečení a příspěvky na státní politiku zaměstnanosti.

Daňový základ tvoří souhrn dílčích základů daně (příjmy upravené o umožněné výdaje). Základ daně je dále snižován o odpočty. Do roku 2005 se užívaly standardní a nestandardní odpočty (tzv. nezdanitelné části), zejména standardní odpočet na poplatníka. Dalším odpočtem zajímavým v souvislosti s analýzou zdanění domácností je daňový odpočet na manžela bez vlastních příjmů.³ Do roku 2004 byl takovým odpočtem i odpočet na dítě, který byl počínaje rokem 2005 nahrazen tzv. daňovým zvýhodněním (viz níže).

Na takto stanovený základ daně se použije progresivní daňová sazba. Její sazby se nezměnily od roku 2000 do roku 2005, daňová pásma zůstala beze změny v letech 2001 až 2005. Drobná úprava sazeb týkající se poplatníků s nízkými příjmy byla přijata od roku 2006.⁴

Zejména příklad Slovenska, ale i dalších zemí na východ od českých hranic, zvýšil tlak na snížení daní, takže bylo v roce 2005 přikročeno k relativně důležité úpravě systému. Standardní odpočet na dítě byl nahrazen daňovým zvýhodněním, které je kombinací daňové slevy⁵ a daňového bonusu⁶, tedy pokud je nárok na daňové zvýhodnění vyšší než vypočtená daň, je rozdíl za splnění stanovených podmínek vyplacen poplatníkovi. Tím byl do českého daňového systému vnesen prvek negativní daně a současně zvýšena jeho progresivita.

Snižování daní se stalo jedním z hlavních témat předvolebního boje a vyústilo v další návrhy na snížení daňového zatížení. Od roku 2006 tak dochází k další významné změně, kterou je nahrazení všech standardních odpočtů slevou na dani. Ta je v případě poplatníka s nízkými příjmy ekvivalentní více než 1,5násobku předchozího standardního odpočtu, tedy částce až 60 000 Kč. Pro poplatníka s příjmy zdaňovanými nejvyšší mezní sazbou to však fakticky znamená snížení tohoto odpočtu na méně než 60 % jeho výše. Daňové zatížení vyšších příjmových skupin se tak relativně zvyšuje.⁷

Osobní důchodová daň není jediný odvod přímo zatěžující výdělky domácností. Mnohem významnějším příjmem veřejných rozpočtů v České republice jsou příspěvky na

³ Tento odpočet je v českém a slovenském právu konstruován velmi obdobně, nicméně existuje tu jeden podstatný rozdíl. Český odpočet může být uplatněn v plném rozsahu, pokud příjmy manžela nepřesáhnou částku odpočtu na poplatníka. Naopak slovenský odpočet na manžela je uplatnitelný pouze v rozsahu rozdílu mezi odpočtem na poplatníka a příjmy manžela (pokud je tento rozdíl kladný).

⁴ U poplatníků s vyššími příjmy je nižší daňová sazba téměř v plném rozsahu kompenzována zvýšením daně kvůli nahrazení standardních daňových odpočtů daňovými slevami.

⁵ Daňová sleva dle české daňové legislativy může být poskytnuta pouze do výše daně.

⁶ V ČR je pod pojmem daňový bonus myšlen rozdíl daňového zvýhodnění a daňové slevy. Oproti tomu slovenský termín daňový bonus je ekvivalentní českému pojmu daňové zvýhodnění.

⁷ Jak bude ukázáno níže, u některých sociálních skupin došlo i k faktickému zvýšení daňové zátěže.

sociální zabezpečení, státní politiku zaměstnanosti a na všeobecné zdravotní pojištění. Tyto příspěvky jsou nastaveny v zásadě jako daně z pracovních příjmů s lineární daňovou sazbou. Vyměřovací základy těchto plateb přitom nemají v případě zaměstnanců stanovenou horní mez.

2.2 Slovenská reforma veřejných financí - maskot v podobě 19 %

Symbolem slovenské reformy veřejných financí se zcela jistě stala rovná daň. Rovnou daní rozumíme uvalení daňové sazby stejné výše na všechny druhy příjmu, často i na spotřebu - konkrétně na všeobecnou daň ze spotřeby - DPH. Na Slovensku byla zvolena hodnota 19 %, která figurovala jako propagátor mnoha informačních aktivit slovenské vlády a ministerstva financí. Dále byla přijata tato opatření: rozšíření daňových základů, sjednocení sazeb u DPH⁸ a DPPO⁹, snížení počtu odpisových skupin a doby odpisování, zrušení řady odpočtů a speciálních režimů zdanění, ba dokonce i některých daní (daň z převodu nemovitostí, daň darovací a dědická a daň z dividend).

Reformní úsilí však bylo mnohem širší. Zahrnovalo rovněž reformu zdravotnictví, kde byla zavedena vyšší spoluúčast pacienta, reformu důchodového systému s cílem řešit negativní vlivy stárnoucí populace na rovnováhu veřejných rozpočtů zavedením plně fondového systému jako povinného systému pro část populace a rovněž reformu nižších samosprávných celků spojenou se změnou rozpočtového určení daní a se zvýšením autonomie samospráv v oblasti stanovení výše daně z nemovitostí.

Zaměříme nyní naši pozornost blíže na problematiku změny zdanění zaměstnanců. Nový zákon o dani z příjmů¹⁰ zrušil původních 5 daňových pásem osobní důchodové daně (se sazbami 10 %, 20 %, 28 %, 35 % a 38 %) a zavedl jednu 19% sazbu. Současně celý systém znatelně zjednodušil a zpřehlednil odstraněním celé řady odpočtů, výjimek a speciálních režimů zdanění. Z odpočtů zůstala jen tzv. odečitatelná položka na poplatníka (ve výši 19,2násobku životního minima),¹¹ na manželku (manžela) s nízkými vlastními příjmy žijící s poplatníkem ve společné domácnosti (max. ve stejné výši jako odpočet na poplatníka)¹² a příspěvky na doplňkové důchodové spoření (maximálně 12 000 Sk ročně), případně příspěvky na účelové spoření. Odpočet na dítě byl nahrazen slevou na dani, kterou může uplatnit ten poplatník, jehož příjem ve zdaňovacím období dosáhl alespoň šestinásobku minimální mzdy.¹³ Případný záporný rozdíl vypočtené výše daně a příslušné slevy je řešen jako dávka (princip negativní daně).

Při sestavování daňového základu lze, stejně jako v ČR, odečíst od zdanitelného příjmu zaplacené příspěvky na sociální pojištění (důchodové, nemocenské a pojištění pro případ nezaměstnanosti) a na pojištění zdravotní. Ty mají kromě minimální výše (určené výši minimální mzdy) vyměřovacího základu stanovenou i výši maximální, odvíjející se od makroekonomické průměrné mzdy.¹⁴

⁸ U daně z přidané hodnoty došlo k redukcí počtu sazeb ze dvou (14 % a 20 %) na jednu (19 %).

⁹ Kromě 25% sazby daně z příjmu právnických osob (DPPO) existovaly i další snížené sazby ve výši 15 a 18 %.

¹⁰ Zákon č. 595/2003 Z.z. o dani z příjmů.

¹¹ Základní odečitatelná položka na poplatníka tak v roce 2004 činila 80 832 Sk, v roce 2005 87 936 Sk ročně a v roce 2006 90 816 Sk.

¹² Má-li vlastní příjem nižší než činí odečitatelná položka, odečítá se od zdanitelného příjmu jen rozdíl výše odečitatelné položky na poplatníka a výše dosaženého příjmu.

¹³ V roce 2004 činil daňový bonus 4 800 Sk, v roce 2005 5 400 Sk ročně a v roce 2006 6 480 Sk ročně.

¹⁴ Měsíční vyměřovací základy příspěvků na důchodové pojištění a na pojištění pro případ nezaměstnanosti jsou limitovány trojnásobkem průměrné měsíční mzdy v hospodářství následovně: od 1. 1. do 30. 6. se bere v úvahu průměrná mzda za kalendářní rok, který předcházel o dva roky kalendářní rok, ve kterém se platí pojištění, a od 1. 7. do 31. 12. průměrná mzda za kalendářní rok, který předcházel o 1 rok před kalendářním rokem, ve kterém se platí pojištění.

Za propopulační krok, který má řešit problém stárnutí populace, lze považovat možnost snížení sazby příspěvku na starobní pojištění o 0,5 p.b. na každé vyživované nezaopatřené dítě jedním z rodičů žijícím s dítětem ve společné domácnosti. Opatření ovšem novela zákona o dani z příjmů¹⁵ od 1. ledna 2006 zrušila. Dalším aspektem je zavedení fondového systému důchodového spoření. Zaměstnanci, kteří nebyli pojištěni v povinném průběžném systému před 1. lednem 2005, musí být povinně pojištěni v tomto novém plně fondovém systému. V tomto systému zaměstnanci dál odvádějí 4 % z vyměřovacího základu do průběžného systému jako ti, kteří se fondového systému neúčastní. Do fondového systému za ně přispívají jejich zaměstnavatelé, a to tak, že se jejich sazba důchodového pojištění v průběžném systému snížila na 5 % a zbylá část, tedy 14 % vyměřovacího základu, plyne ve prospěch fondů.

---

¹⁵ Zákon č. 534, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

3. Vybrané teoretické aspekty rovné osobní důchodové daně

3.1 Progresivita osobní důchodové daně

Využijeme-li definice Fullertona a Metcalfa (2002, s. 3), ... relativní daňové zatížení může být porovnáno použitím poměru ekonomického břemena k příjmu. Daň je pak považována za progresivní, pokud tento poměr vzrůstá s příjmem, regresivní, pokud klesá s růstem příjmu, a proporcionální, jestliže je tento poměr konstantní.” Obvykle může být progresivní daň rozeznána na první pohled na základě rostoucí zákonné mezní sazby (viz česká osobní důchodová daň). Zavádějící však může být posouzení daně jako proporcionální na základě lineární zákonné sazby. Typickým příkladem je rovná osobní důchodová daň¹⁶ (ve studii reprezentována slovenskou rovnou osobní důchodovou daní). Koncepce takové daně má v sobě zabudovanou určitou progresivitu. Důkazem její existence je následující vzorec efektivní¹⁷ míry zdanění:

$$t_e = \frac{T}{Y}, \quad (1)$$

kde:

- t_e znamená efektivní míru zdanění,
- T nominální částku osobní důchodové daně,
- Y hrubý příjem poplatníka.

Přepisem uvedeného vzorce¹⁸ tak, abychom vyjádřili zejména vztah daně a daňového základu, získáme tvar:

$$t_e = \frac{T}{Y} = \frac{T}{TB} \frac{TB}{Y} = t_s \frac{TB}{Y}, \quad (2)$$

kde:

- TB je základ daně,
- t_s zákonná daňová sazba.

Základ daně je rozdíl mezi hrubým příjmem poplatníka a jeho daňovými odpočty (M):

$$t_e = t_s \frac{Y - M}{Y}, \quad (3)$$

úpravou efektivní míry zdanění dostaneme:

$$t_e = \bar{t}_s \left(1 - \frac{\bar{M}}{Y}\right), \quad (4)$$

kde čarami nad proměnnými budeme od této chvíle označovat konstantní veličiny (tedy proměnné nezávislé na výši příjmu).

Položme si nyní otázku, co se děje s efektivní daňovou sazbou, dochází-li ke změně příjmu poplatníka. Reakci efektivní daňové sazby na změnu důchodu lze určit jako první derivaci funkce efektivní daňové sazby podle důchodu:

$$\frac{\partial t_e(Y)}{\partial Y} = \bar{t}_s \frac{-\bar{M}}{Y^2} > 0, \quad (5)$$

¹⁶ Rovná osobní důchodová daň je postavena na těchto třech základních veličinách: statutární daňové sazbě, základní odečitatelné položce a samozřejmě výši důchodu poplatníka.

¹⁷ Efektivní ve smyslu skutečná.

¹⁸ Viz např. Kubátová (2005).

kteřá je tedy kladná, jak je zapsáno ve výrazu č. 5, jelikož $t_s > 0$, $M > 0$ a $Y > 0$. Lze tak usuzovat na rostoucí efektivní daňovou sazbu s růstem důchodu. Ta však vykazuje stále nižší přírůstky, tj. tempo růstu průměrné efektivní daňové sazby s růstem důchodu klesá:

$$\frac{\partial t_e^2(Y)}{\partial Y^2} = -2t_s \frac{\bar{M}}{Y^3} < 0 \quad (6)$$

a konverguje ke statutární daňové sazbě t_s , jelikož:

$$\lim_{Y \rightarrow \infty} t_e = \lim_{Y \rightarrow \infty} \left(\bar{t}_s - t_s \frac{\bar{M}}{Y} \right) = \lim_{Y \rightarrow \infty} \bar{t}_s - \lim_{Y \rightarrow \infty} t_s \frac{\bar{M}}{Y} = t_s. \quad (7)$$

Výraz č. 5 jasně demonstřuje, že čím vyšší je příjem, tím je vyšší i míra zdanění (tedy efektivní daňová sazba), a prokazuje, že rovná osobní důchodová daň¹⁹ je progresivní, ačkoliv zákonná sazba byla stanovena jako lineární. Progresivita daně je způsobena daňovým odpočtem.

3.2 Vztah efektivní daňové sazby a čistého příjmu

Čistý důchod poplatníka (Y_N) můžeme zjednodušeně zapsat takto:

$$Y_N = Y - T = Y - \bar{t}_s \cdot TB = Y - \bar{t}_s \cdot (Y - \bar{M}). \quad (8)$$

Roznásobením závorky ve výrazu č. 8 a vytknutím důchodu (Y) jako vysvětlující proměnné dostáváme rovnici čistého důchodu poplatníka, což je v podstatě vážený průměr důchodu a odpočtu na poplatníka, přičemž váhu reprezentuje výše zákonné daňové sazby:

$$Y_N = Y(1 - \bar{t}_s) + \bar{t}_s \bar{M} \quad \text{pro } Y \geq M \quad (9)$$

$$Y_N = Y, \quad \text{pro } Y < M \quad (10)$$

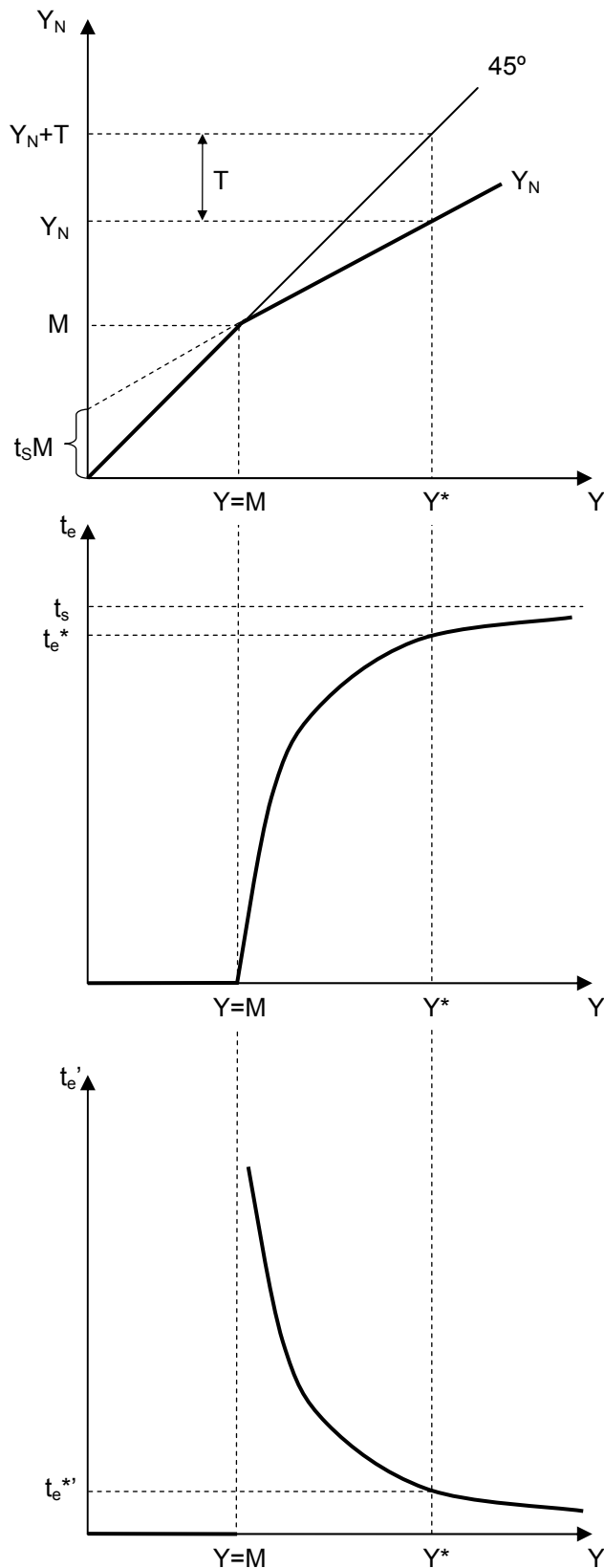
kde výraz $(1 - \bar{t}_s)$ vyjadřuje sklon přímky čistého důchodu za bodem M a $\bar{t}_s M$ je její vertikální posun.

Vztah průměrné efektivní daňové sazby, mezní efektivní daňové sazby a čistého důchodu ilustruje následující obrázek:

---

¹⁹ Tedy i slovenský model.

Obrázek 1 Vztah mezi čistým a hrubým příjmem poplatníka

Poznámka: Sklon linie čistého důchodu v části, kde $Y > M$, je dán výrazem $(1 - t_s)$. V případě slovenské osobní důchodové daně se sklon této části linie čistého příjmu rovná 39° .

Linie 45° v obrázku znázorňuje takové kombinace, při nichž je čistý důchod roven hrubému.

Pramen: vlastní

3.2.1 Dopad zvýšení odečitatelné položky na efektivní míru zdanění

Předpokládejme nyní, že poplatníkovi je umožněno odečíst si navíc od základu daně odpočet na svého manžela (F) žijícího s ním ve společné domácnosti a bez vlastních příjmů, případně další odpočty, progresivita daně (mezní efektivní daňová sazba) pak vzroste.

Pro průměrnou efektivní daňovou sazbu t_e^L s odpočtem navýšeným o F tedy platí:

$$t_e^L = \bar{t}_s \left(1 - \frac{\bar{M} + \bar{F}}{Y} \right), \quad (11)$$

Ve srovnání s průměrnou efektivní daňovou před zvýšením t_e^H je tato nižší:

$$t_e^L < t_e^H.$$

Pro mezní efektivní daňovou sazbu před a po zvýšení (první derivace výrazů) pak platí:

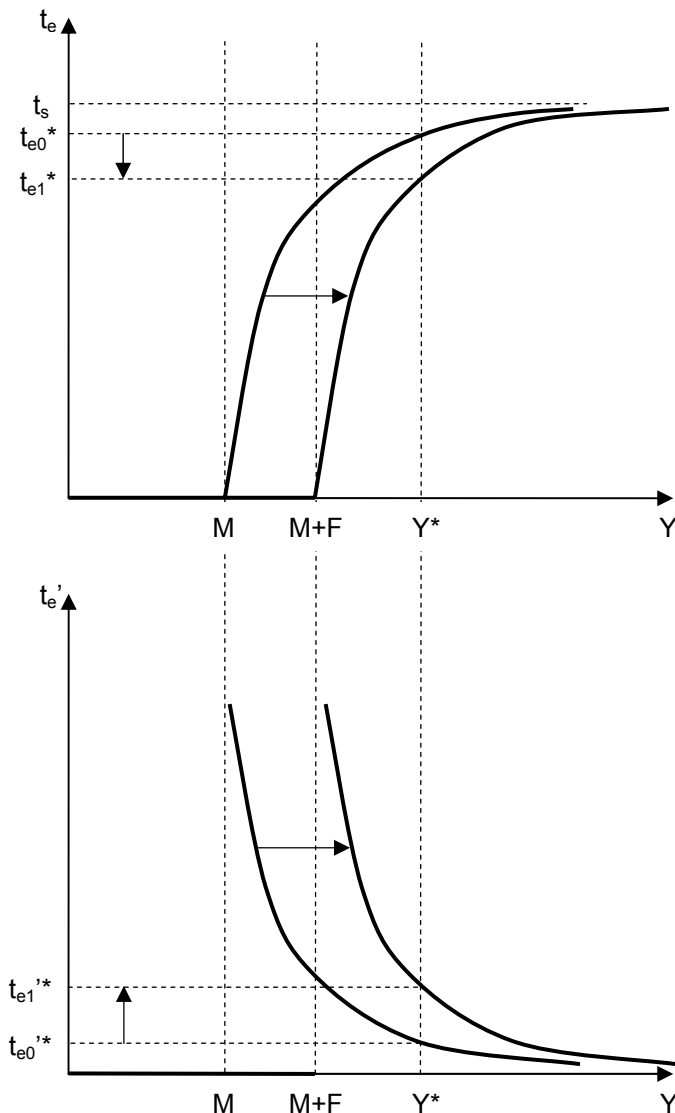
$$\frac{\partial t_e^L(Y)}{\partial Y} = -\bar{t}_s \frac{(\bar{M} + \bar{F})}{Y^2} < -\bar{t}_s \frac{(\bar{M})}{Y^2} = \frac{\partial t_e^H(Y)}{\partial Y},$$

Mezi druhými derivacemi výrazů (změny mezních sazeb) je následující vztah:

$$\frac{\partial t_e^{L^2}(Y)}{\partial Y^2} = 2\bar{t}_s \frac{(\bar{M} + \bar{F})}{Y^3} > 2\bar{t}_s \frac{\bar{M}}{Y^3} = \frac{\partial t_e^{H^2}(Y)}{\partial Y^2}. \quad (12)$$

V grafu lze tuto situaci znázornit následovně:

O b r á z e k 2 Znázornění dopadu zvýšení odpočtu na průměrnou a mezní efektivní daňovou sazbu

Pramen: vlastní

Shodná výše hrubého příjmu je po navýšení odpočtu ($M + F$) zdaněna sice nižší průměrnou efektivní sazbou, avšak v důsledku klesajícího charakteru jejího tempa růstu je mezní efektivní sazba pro úroveň důchodu Y^* vyšší než před zvýšením odpočtu ($t_{e1}'^* > t_{e0}'^*$).

3.2.2 Vliv daňového bonusu na efektivní míru zdanění

Pojmem daňový bonus budeme nadále chápat daňový bonus ve smyslu slovenské daňové úpravy, tedy takovou možnost snížení daně, která může vést i k negativní daňové povinnosti.

Analyzujme nejprve vliv bonusu na slovenském systému rovné osobní důchodové daně. Budeme uvažovat daňový bonus ve výši B . Efektivní míra zdanění má pak v tomto případě následující tvar:

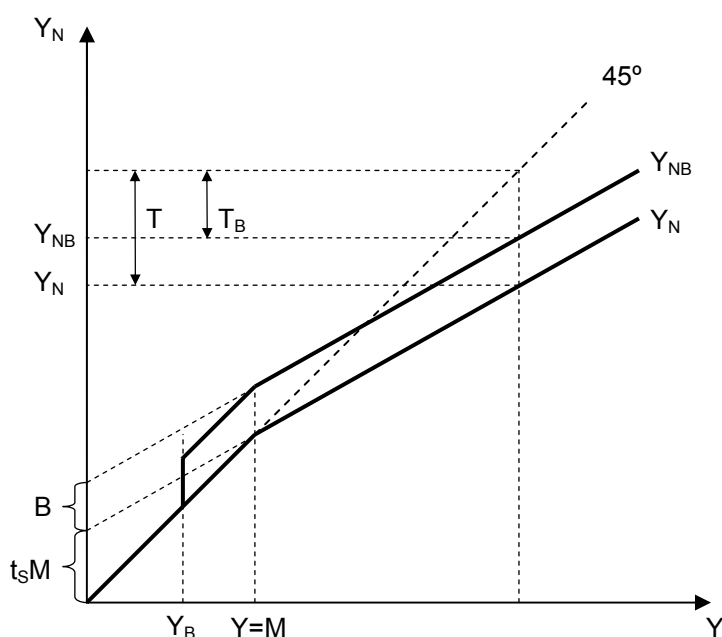
$$t_e = \bar{t}_s \left(1 - \frac{\bar{M}}{Y}\right) - \frac{\bar{B}}{Y}. \quad (13)$$

Pro změnu efektivní daňové sazby v závislosti na důchodu pak platí:

$$\frac{\partial t_e(Y)}{\partial Y} = t_s \frac{-\bar{M}}{Y^2} + \frac{\bar{B}}{Y^2} > 0, \quad (14)$$

což opět prokazuje progresivitu daně, a to vyšší než v případě č. 5. Relace mezi čistým a hrubým příjmem nabývá této podoby:

O b r á z e k 3 Vztah mezi čistým a hrubým příjmem poplatníka v systému s daňovým bonusem

Pramen: vlastní

Matematickým zápisem lze čistý důchod poplatníka vyjádřit tímto způsobem: pro $Y_B < M$, kde Y_B symbolizuje úroveň příjmu, od které má poplatník nárok na daňový bonus ($B > 0$) a T_B absolutní výši daně po aplikaci bonusu, platí:

$$Y_{NB} = Y(1 - \bar{t}_s) + \bar{t}_s \bar{M} + \bar{B}; \quad \text{pro } Y \geq \bar{M} \quad (15)$$

$$Y_{NB} = Y + \bar{B}; \quad \text{pro } Y_B \leq Y < \bar{M} \quad (16)$$

$$Y_{NB} = Y; \quad \text{pro } 0 < Y < Y_B \quad (17)$$

Budeme-li dále uvažovat systém s negativní daní²⁰ v tradičnějším pojetí (blíže viz box č. 1) při zachování daňového bonusu, můžeme přepsat zápis čistého příjmu č. 15-17 takto:

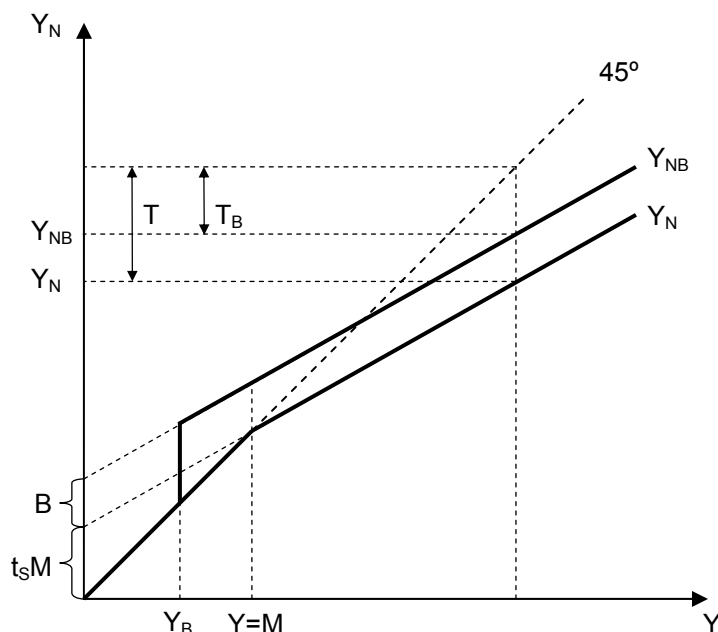
$$Y_{NB} = Y(1 - \bar{t}_s) + \bar{t}_s \bar{M} + \bar{B}; \quad \text{pro } Y \geq Y_B \quad (18)$$

$$Y_{NB} = Y; \quad \text{pro } 0 \leq Y < Y_B \quad (19)$$

Grafická analýza je provedena v obrázku č. 4.

²⁰ Tj. takovou daňovou platbou, kdy do určité výše důchodu poplatníka je danému jedinci vyplácena částka rovná absolutní hodnotě součinu daňové sazby a základu daně.

Obrázek 4 Vztah mezi čistým a hrubým příjmem poplatníka (případ negativní důchodové daně)

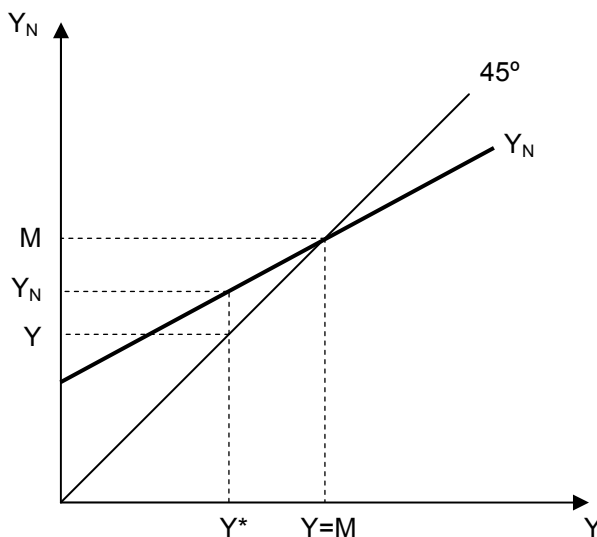
Poznámka: nárok na slevu na dani a na výplatu negativní důchodové daně je od úrovně důchodu Y_B .

Pramen: vlastní

BOX 1 Negativní daň v systému rovné osobní důchodové daně

Systém negativní daně lze znázornit pomocí podobné rovnice a grafu jako v předcházejících částech textu:

Obrázek 5 Grafické znázornění systému s negativní daní

Pramen: vlastní

$$Y_N = Y(1 - \bar{t}_s) + \bar{t}_s M ; \quad \text{pro } Y \geq 0 \quad (20)$$

Pro čistý důchod v systému s negativní důchodovou daní tak platí následující vztahy:

$$\begin{aligned} Y < M &\rightarrow Y < Y_N \\ Y = M &\rightarrow Y = Y_N \\ Y > M &\rightarrow Y > Y_N \end{aligned} \quad (21)$$

V oblasti, kde $Y \leq M$, platí, že absolutní hodnota „sazby“ osobní důchodové daně klesá s růstem důchodu, tj. dávka pro ty jedince, jejichž příjem je nižší než státem stanovené minimum, v relaci k důchodu klesá. Maximální relativní i absolutní výše „dávky“ (tj. negativní daňové platby) je dosaženo v bodě, kdy jedinec nedosahuje žádného příjmu:

$$\lim_{Y \rightarrow 0^+} t_e = \lim_{Y \rightarrow 0^+} \left(\bar{t}_s - \bar{t}_s \frac{\bar{M}}{Y} \right) = \lim_{Y \rightarrow 0^+} \bar{t}_s - \lim_{Y \rightarrow 0^+} \bar{t}_s \frac{\bar{M}}{Y} = -\infty$$

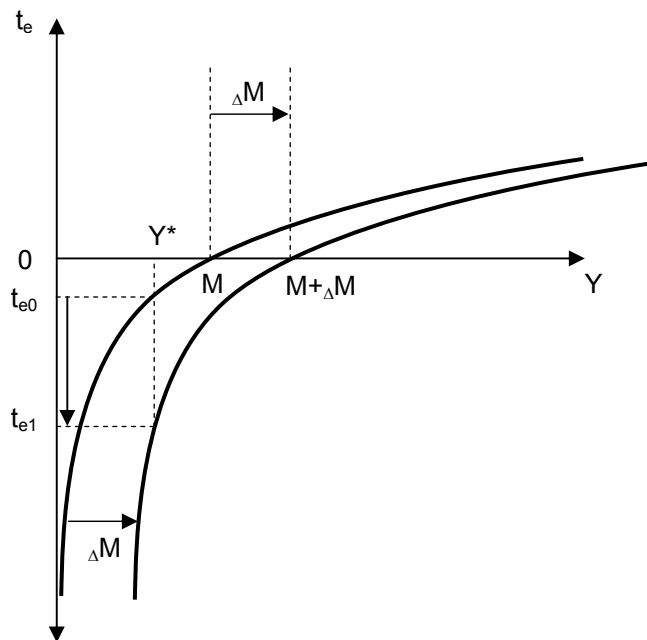
a naopak v bodě státem stanoveného minima (M) poplatník neobdrží žádnou dávku:

$$t_e(\bar{M}) = \bar{t}_s - \bar{t}_s \frac{\bar{M}}{\bar{M}} = 0.$$

Na negativní důchodové dani je rovněž zajímavé sledovat její chování po zvýšení odpočtu. Postupujeme obdobně jako v předchozí části textu, s tím rozdílem, že tentokrát uvažujeme jedince s příjmem nižším, než je minimum (odpočet, $M > Y^*$) před zvýšením odpočtu.

V obrázku 6 pozorujeme tuto operaci, kdy absolutní hodnota sazby negativní daně se po zvýšení odpočtu o ΔM taktéž zvýšila. Nastavení těchto parametrů, nejčastěji odpočtu na dítě, pak v systému s negativní důchodovou daní vyžaduje komplexnější uchopení celé problematiky, jelikož vláda jedním parametrem zvyšuje též sociální dávky a zůstává normativní otázkou, zda toto zvýšení má být s růstem počtu dětí proporcionální, progresivní či regresivní.

O b r á z e k 6 Grafické znázornění zvýšení odpočtu v systému negativní daně

Pramen: vlastní

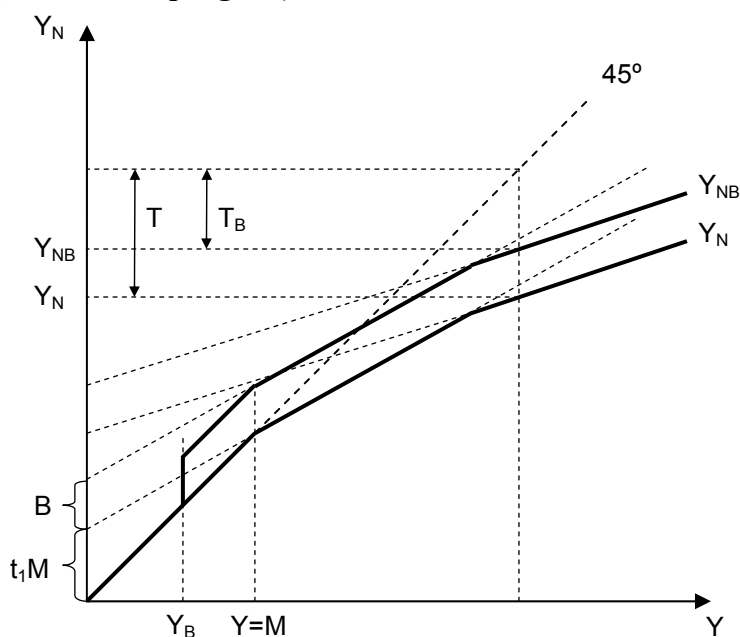
3.3 Čistý příjem v systému klouzavě progresivní osobní důchodové daně

Případ českého daňového systému je komplikovanější kvůli zákonné daňové sazbě, která je závislá na výši příjmu. Pro daňovou sazbu platnou v roce 2005 (při platnosti podmínky č. 14) lze rovnici průměrné efektivní daňové sazby vyjádřit takto:

$$t_e = t_s(Y) \cdot \left(1 - \frac{\bar{M}}{Y}\right) - \frac{\bar{B}}{Y}. \quad (22)$$

Pro čistý příjem platí soustava rovnic (15) - (17) obdobně, pouze s tou odchylkou, že zákonná sazba je rostoucí funkcí příjmu. Vývoj čistého příjmu v závislosti na hrubém příjmu (progresivní daňová sazba se dvěma daňovými pásmy) ukazuje obrázek č. 7:

O b r á z e k 7 Vztah mezi čistým a hrubým příjmem poplatníka (případ daňového bonusu na dítě při klouzavé progresi)

Poznámka: v grafu se předpokládají dvě zákonné daňové sazby (t_1 a t_2)

Pramen: vlastní

Obrázek 7 charakterizuje soustava rovnic (23) - (25), pro $Y_B < \bar{M}$:

$$Y_{NB} = Y \cdot (1 - t_s) + t_s(Y) \cdot \bar{M} + \bar{B}; \quad \text{pro } Y \geq \bar{M} \quad (23)$$

$$Y_{NB} = Y + \bar{B}; \quad \text{pro } Y_B \leq Y < \bar{M} \quad (24)$$

$$Y_{NB} = Y; \quad \text{pro } 0 < Y < Y_B \quad (25)$$

Nahrazením odpočtu daňovým bonusem se zvýší progresivita daně. Progresivita daně může být dosažena různými prvky daňové techniky, stejně tak i regresivita.

BOX 2 Sleva versus odpočet

V systému s lineární statutární sazbou je daňová sleva (B) ekvivalentní daňovému odpočtu (M) za podmínky, že $\bar{B} = \bar{t}_s \cdot \bar{M}$.

Důkaz:

$$\begin{aligned}\bar{t}_s(Y - \bar{M}) &= \bar{t}_s \cdot Y - \bar{B} \\ \bar{t}_s \cdot Y - \bar{t}_s \cdot \bar{M} &= \bar{t}_s \cdot Y - \bar{B} \\ \bar{B} &= \bar{t}_s \cdot \bar{M}\end{aligned}\quad (26)$$

Zkoumejme nyní progresi obou systémů. Již výše byly uvedeny první derivace funkcí efektivních daňových sazeb:

$$\frac{\partial t_e^M(Y)}{\partial Y} = t_s \frac{-\bar{M}}{Y^2} > 0, \quad (27)$$

$$\frac{\partial t_e^B(Y)}{\partial Y} = \frac{\bar{B}}{Y^2} > 0. \quad (28)$$

Z důkazu výše (rovnice č. 26) pak plyne, že je-li sleva na dani nastavena jako ekvivalentní odpočtu, křivky mezních efektivních daňových sazeb jsou totožné, jelikož $\frac{\bar{B}}{Y^2} = t_s \frac{-\bar{M}}{Y^2}$.

Toto tvrzení však není pravdivé v systému se zákonnou progresí, tj. se zákonným nastavením odlišných daňových sazeb pro poplatníky s různou výší příjmu.

Nechť t_s jest hladkou funkcí důchodu: $t_s = t_s(Y)$, potom derivace funkcí efektivních daňových sazeb č. 27 a 28 mají následující tvar:

$$\frac{\partial t_e^M}{\partial Y} = \frac{\partial t_s(Y)}{\partial Y} - \frac{\partial t_s(Y)}{\partial Y} \frac{\bar{M}}{Y} + t_s(Y) \frac{\bar{M}}{Y^2} = \frac{\partial t_s(Y)}{\partial Y} \left(1 - \frac{\bar{M}}{Y}\right) + t_s(Y) \frac{\bar{M}}{Y^2}, \quad (29)$$

$$\frac{\partial t_e^B}{\partial Y} = \frac{\partial t_s(Y)}{\partial Y} + \frac{\bar{B}}{Y^2}. \quad (30)$$

Pro obě platí, že $\frac{\partial t_e^M}{\partial Y} > 0$, $\frac{\partial t_e^B}{\partial Y} > 0$, jestliže $\bar{M} > 0$ a $\bar{B} > 0$. Ovšem již obecně neplatí, že

$$\frac{\partial t_e^B}{\partial Y} = \frac{\partial t_e^M}{\partial Y}.$$

Ověřme, za jakých podmínek je v systému se zákonnou progresivní daňovou sazbou více progresivní systém se slevou na dani než systém s odpočtem. Pro derivace efektivních sazeb

by tedy musel platit vztah $\frac{\partial t_e^B}{\partial Y} > \frac{\partial t_e^M}{\partial Y}$:

$$\frac{\partial t_s(Y)}{\partial Y} + \frac{\bar{B}}{Y^2} > \frac{\partial t_s(Y)}{\partial Y} - \frac{\partial t_s(Y)}{\partial Y} \frac{\bar{M}}{Y} + t_s(Y) \frac{\bar{M}}{Y^2}. \quad (31)$$

Úpravou obdržíme výraz:

$$\bar{B} > \bar{M} \left(t_s(Y) - \frac{\partial t_s(Y)}{\partial Y} \cdot Y \right), \quad (32)$$

do kterého dosadíme za $\bar{B}$ ekvivalentní odpočet, zde uvažujeme, že odpočet je ekvivalentní při daňové sazbě $\bar{t}_M = t_s(\bar{M})$:

$$\bar{t}_M \cdot \bar{M} > \bar{M} \left(t_s(Y) - \frac{\partial t_s(Y)}{\partial Y} \cdot Y \right). \quad (33)$$

Převedením ekvivalentu daňové slevy na pravou stranu a jeho vytknutím obdržíme výsledný tvar:

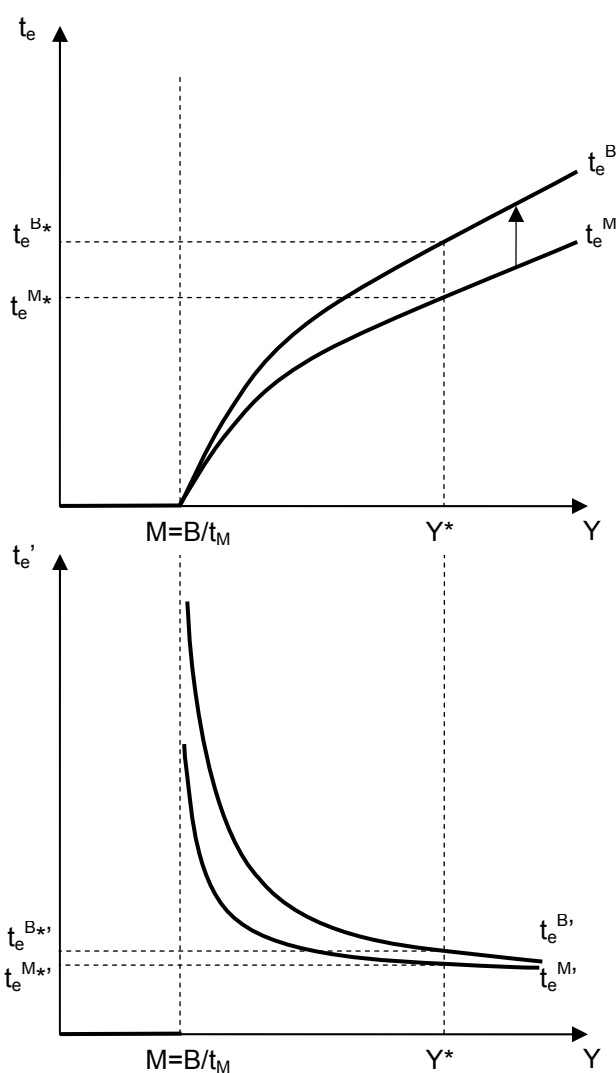
$$0 < \frac{\partial t_s(Y)}{\partial Y} \cdot Y + (\bar{t}_M - t_s(Y)), \quad (34)$$

Jelikož $Y > 0$, $\frac{\partial t_s(Y)}{\partial Y} > 0$, je zlomek výrazu kladný. Hodnota závorky je však záporná, protože $t_M < t_s(Y)$. Nerovnost č. 34 tak platí pouze tehdy, jestliže součin derivace statutární sazby dle důchodu a důchodu je větší než absolutní hodnota rozdílu daňové sazby t_M a progresivní statutární daňové sazby, čili:

$$\frac{\partial t_s(Y)}{\partial Y} \cdot Y > t_s(Y) - \bar{t}_M. \quad (35)$$

Nahrazení odpočtu M ekvivalentní slevou na dani B v systému se spojitou progresivní zákonnou daňovou sazbou za platnosti podmínky č. 35 ilustruje následující obrázek:

O b r á z e k 8 Grafické znázornění vlivu zavedení slevy na dani místo ekvivalentního odpočtu na průměrnou a mezní efektivní míru zdanění v systému s progresivní statutární daňovou sazbou

Pramen: vlastní

Přenesme se blíže realitě a zavedme pásma klouzavé progresse. Výsledek pak dozná této podstatné změny - vzhledem k charakteru funkce statutární daňové sazby musíme rozlišovat situaci uvnitř pásma a při přechodu mezi jednotlivými pásmy, kdy se statutární sazba mění:

- a) uvnitř pásma platí: $\bar{B} > \bar{M} \cdot t_s(Y)$, jelikož $\frac{\partial t_s(Y)}{\partial Y} = 0$, a jestliže $\bar{B} = \bar{t}_{\bar{M}} \cdot \bar{M}$, kde $\bar{t}_{\bar{M}} = t_s(\bar{M})$, potom $\bar{t}_{\bar{M}} > t_s(Y)$. Verbálně vyjádřeno, pouze v případě, kdy daňová sazba, při níž je sleva na dani ekvivalentní daňovému odpočtu, je větší než statutární sazba daného pásma, je uvnitř jednotlivých pásem klouzavé progresse systém s daňovou slevou progresivnější.
- b) mezi pásmy: derivace funkcí, tj. ani progresivitu, nelze určit.

4. Použité komparační metody

Indexace základních slovenských odpočtů na životní minimum, jakožto i minim a stropů vyměřovacích základů sociálního a zdravotního pojištění na minimální a průměrnou mzdu, umožňuje provést srovnání míry zatížení povinnými odvody, tedy osobní důchodovou daní a povinnými příspěvky na sociální pojištění, včetně pojištění zdravotního, v České a Slovenské republice přenesením slovenského systému do podmínek České republiky. Koncepce slovenského systému je zachována, liší se však hodnoty některých položek, které z důvodu objektivit a možnosti komparace vůbec bylo třeba vzít z českého prostředí. Není totiž dost dobře možné porovnávat progresi pouhým srovnáním míry zatížení odpovídající dané výši hrubé mzdy zaměstnance. Jednak by bylo třeba hrubé mzdy přepočítat do ekvivalentu jedné měny, jednak se tu potýkáme s již naznačeným problémem odlišných výší životních minim, minimálních mezd a mezd průměrných, které nelze takto prostě přepočítat.

V praxi je samozřejmě možné setkat se s různými periodicky publikovanými studiiemi či statistikami zabývajícími se zdaněním zaměstnanců či obyvatelstva (typickým produktem je publikace Organizace pro hospodářský rozvoj a spolupráci (OECD) *Taxing Wages*, která každoročně přináší pohled na míru zdanění pracovní síly). Náš výše zmíněný přístup se od těchto přístupů především v tom, že se daleko více soustředíme na národní charakteristiky ČR. Snažíme se tím o komparaci dvou systémů z pohledu českého zaměstnance jako reprezentanta určité skupiny domácností a v charakteristikách českého národního hospodářství. Dokážeme rovněž plněji podchytit specifika mzdové distribuce v ČR, ze které vyplývá, že nemá takovou vypovídací schopnost porovnávat průměrné mzdy, „...jestliže téměř dvě třetiny zaměstnanců berou mzdu nižší než průměrnou.“ (ČSÚ (2005), s. 8).

Typizace zaměstnanců do sociálních skupin byla vytvořena podle zmíněné publikace OECD. Na jejím základě rozlišujeme:

- jednotlivce bez dětí,
- jednotlivce s jedním závislým dítětem,
- jednotlivce se dvěma závislými dětmi,
- bezdětné seztané páry s jedním výdělečně činným manželem,
- seztané páry s oběma výdělečně činnými manžely s jedním závislým dítětem a
- seztané páry s oběma výdělečně činnými manžely se dvěma závislými dětmi.

Rodina byla zvolena jako sledovaná jednotka ze dvou důvodů. Předně rodina představuje spotřební společenství, které nese zdanění společně, a míra zdanění je na typu rodiny závislá. Pokud členové rodiny tvoří spotřební společenství, lze na ně pohlížet jako na jednotlivce, jehož zdanění pro srovnání rovněž uvádíme. Ostatně i poskytované daňové úlevy na manželku či děti určitým způsobem reflektují skutečnost, že zdaňovaný jedinec je součástí rodiny. Kromě toho je v ČR od roku 2005 upraveno společné zdanění manželů, při jehož využití mohou manželé významně snížit svou celkovou daňovou zátěž.

Na pracovní příjmy takto zkonstruovaných rodin pak byla uvalena daň z příjmu a srazeny příspěvky na sociální a zdravotní pojištění, a to v rámci následujících systémů zdanění: systém daní z příjmů v ČR platný v roce 2005, systém daní z příjmů v ČR platný pro rok 2006 a systém zdanění příjmů v SR v roce 2005²¹ a v roce 2006. V případě Slovenské republiky není nutné vzhledem k odvodové povinnosti stejné výše dále rozlišovat mezi

---

²¹ V roce 2005 počítáme s možností snížení sazby důchodového pojištění o 0,5 p.b. na každé nezaopatřené dítě (viz subkapitla 2.2), v roce 2006 již bez této možnosti. U domácnosti seztaného páru s jedním výdělečně činným partnerem pak od 1. září 2005 rovněž došlo ke změně, neboť tyto osoby bez zdanitelných příjmů začaly být povinny hradit minimální pojistné na zdravotní pojištění. Pro větší názornost tuto změnu v průběhu roku 2005 opomíjíme a s minimálním vyměřovacím základem i pro osoby bez zdanitelného příjmu uvažujeme dle platné legislativy od roku 2006.

poplatníky povinně účastnými důchodového spoření a osobami pojištěnými v rámci veřejného důchodového pojištění.

Míry zatížení těchto čtyř systémů²² pak byly mezi sebou graficky a numericky komparovány. Analýza je prováděna na údajích roku 2004, případně souvisejících let pro potřeby stropů u slovenského sociálního a zdravotního pojištění. Dalším důvodem, proč byly zvoleny časové řady roku 2004, je skutečnost, že v průběhu vzniku studie a jejich prvních verzí nebyly pro ČR k dispozici údaje o mzdové distribuci za rok 2005.

Ke komparaci progresivity dotčených systémů byly vypočítány následující indikátory intervalové klouzavé progresivity sloužící jako podklad grafické komparace progresivity daňového systému. Indikátor je definován takto:

$$p = \frac{T_{k+i} - T_k}{Y_{k+i} - Y_k}, \quad \text{kde } k = 1, \dots, n-i \quad (36)$$

kde:

- p značí koeficient klouzavé progresie,
- i velikost intervalu, kde $1 \leq i \leq n-1$,
- T výše odvodů,
- Y výše důchodu.

---

²² U zatížení příjmů bezdětného nesezdaného jednotlivce logicky dva slovenské uvedené systémy splývají v jeden.

5. Analýza progresivity zdanění výdělků domácností

Začněme nejprve numerickým vyjádřením měr zatížení podle příjmových charakteristik a typů rodin ve všech čtyřech systémech. V následující části textu budeme užívat toto označení: „CZ, 2005“ znamená daňový systém České republiky v roce 2005, podobně „CZ, 2006“ označuje český daňový systém v roce 2006, „SK, 2005“ představuje daňový systém Slovenské republiky v roce 2005 a analogicky „SK, 2006“ daňový systém v téže ekonomice v roce 2006.

Z tabulky 1 je patrné, že průměrná míra zatížení je progresivní pro většinu zaměstnanců. Tyto údaje ilustrují, s jednou výjimkou, že čím větší mzda, tím vyšší je míra zatížení a s narůstajícím důchodem průměrná daňová sazba postupně roste, přičemž její růst má sestupnou tendenci. Podívejme se např. na situaci jednotlivce s jedním dítětem s příjmem mezi minimální mzdou a prvním decilem v systému „SK, 2005“ - míra zatížení vzrůstá o více než 6 p.b. U stejného typu domácnosti, avšak s příjmy mezi třetím kvartilem a devátým decilem je již změna nižší než 1,6 p.b. Příjmy vyšší než přibližně 48 500 Kč jsou zatíženy méně na Slovensku (v závislosti na typu rodiny může míra zatížení začít dříve či později klesat). V České republice celková míra zatížení (v obou systémech) u vysokých příjmů neklesá, zpravidla se na úrovni příjmů spadajících do nejvyššího daňového pásma příslušné křivky spojí.

Výjimkou z předchozího závěru o progresivitě jsou oba české systémy a systém „SK, 2006“ u typu domácnosti „bezdětný pár s jedním výdělečně činným partnerem“ v oblasti nejnižších příjmů. Jelikož nevýdělečné osoby jsou povinny hradit obligatorní příspěvky na zdravotní pojištění, tato platba zvyšuje míru zatížení daného páru. Protože pojistné na zdravotní pojištění nevýdělečného manžela je fixní částka, potom čím větší je mzda manžela, tím menší je podíl tohoto pojistného na celkových odvodech domácnosti. Míra zatížení tohoto typu domácnosti tak v českých systémech klesá (v novém systému až do příjmu 9 700 Kč, ve starém pak až do 15 900 Kč, ve slovenském systému roku 2006 do 15 800 Kč). Míra zatížení je tak klesající až do meze, kde převáží progresivita osobní důchodové daně.

Tabulka 1 Míra zatížení mezd zaměstnanců dle českých a slovenských systémů v letech 2005 a 2006 (v %)

	daňový systém	jedinec bez dětí	jedinec + 1 dítě	jedinec + 2 děti	výdělečný pár + 1 dítě	výdělečný pár + 2 děti	manželé, jeden výdělečně činný
průměrná mzda	CZ, 2005	24,70	22,26	19,83	23,48	22,26	27,34
	CZ, 2006	22,77	20,33	17,90	21,55	20,33	25,47
	SK, 2005	23,79	21,45	19,09	22,62	21,44	17,73
	SK, 2006	23,79	21,85	19,90	22,82	21,85	20,82
minimální mzda	CZ, 2005	18,53	11,07	3,61	14,80	11,07	27,97
	CZ, 2006	14,04	6,58	-0,88	10,31	6,58	26,01
	SK, 2005	13,40	6,94	0,46	10,17	6,93	13,40
	SK, 2006	13,40	7,43	1,46	10,42	7,43	22,87
první decil	CZ, 2005	20,98	16,10	11,22	18,54	16,10	27,17
	CZ, 2006	17,15	12,27	7,38	14,71	12,27	22,57
	SK, 2005	17,70	13,39	9,08	15,55	13,39	13,42
	SK, 2006	17,70	13,80	9,89	15,75	13,80	19,62
první kvartil	CZ, 2005	22,09	18,36	14,64	20,23	18,36	26,81
	CZ, 2006	19,40	15,68	11,95	17,54	15,68	23,53
	SK, 2005	20,59	17,21	13,82	18,90	17,20	13,42
	SK, 2006	20,59	17,61	14,63	19,10	17,61	18,14
medián	CZ, 2005	23,85	21,02	18,20	22,43	21,02	26,92
	CZ, 2006	21,75	18,92	16,10	20,33	18,92	24,88
	SK, 2005	22,83	20,16	17,50	21,49	20,16	15,79
	SK, 2006	22,83	20,57	18,31	21,70	20,57	19,37
třetí kvartil	CZ, 2005	25,28	23,11	20,94	24,19	23,11	27,63
	CZ, 2006	23,98	21,81	19,64	22,89	21,81	26,38
	SK, 2005	24,46	22,32	20,18	23,39	22,32	19,05
	SK, 2006	24,46	22,72	20,99	23,59	22,72	21,80
devátý decil	CZ, 2005	27,41	25,80	24,19	26,61	25,80	28,88
	CZ, 2006	26,64	25,03	23,41	25,83	25,03	28,43
	SK, 2005	25,61	23,91	22,22	24,76	23,91	21,59
	SK, 2006	25,61	24,32	23,03	24,96	24,32	23,63

Pramen: vlastní

Společným znakem všech těchto systémů je fakt, že žádný poplatník není zatížen sazbou odpovídající mezní zákonné daňové sazbě a sazbám pojistného. Všichni poplatníci dosahují nižší efektivní míry zatížení. Navíc míra zatížení klesá s každým dítětem. Progresivita daně může být snížena rovněž společným zdaněním manželů s alespoň jedním závislým dítětem (tax splitting), což je přínosné jen v případě, má-li každý z nich jinou nejvyšší zákonnou mezní sazbu, společné zdanění tudíž nijak neovlivňuje uváděné výsledky (předpokládáme totiž u manželů shodné výdělky).

Další společný prvek najdeme v systémech „SK, 2005“ a „SK, 2006“ u domácností zaměstnanců s dětmi, které se od sebe liší „posunem“ křivky míry zatížení (viz poznámka pod čarou číslo 21).

Velmi nízké míry zatížení jsou u rodin s nízkými příjmy, a to až negativní - skupina osamělých rodičů se dvěma dětmi v České republice po legislativních úpravách daně z příjmů (-0,88 %).

Modifikace systému v České republice eliminovala některé výraznější diference ve zdanění. Pro velkou část zaměstnanců je tento modifikovaný český systém spojen s nejnižším zatížením v rámci srovnávaných systémů (výjimky se nacházejí v blízkosti minimální mzdy u

manželů, kdy je jen jeden z nich výdělečně činný, a u rodin s vysokými příjmy; pozn. v tabulce není uvedeno).

T a b u l k a 2 Rozdíl mezi mírou zatížení v českém a slovenském systému platném ve shodném roce (v p.b.)

	daňový systém roku	jedinec bez dětí	jedinec + 1 dítě	jedinec + 2 děti	výdělečný pár + 1 dítě	výdělečný pár + 2 děti	manželé, jeden výdělečně činný
průměrná mzda	2005	0,90	0,82	0,74	0,86	0,82	9,61
	2006	-1,03	-1,52	-2,00	-1,27	-1,52	4,65
minimální mzda	2005	5,13	4,13	3,15	4,63	4,14	14,57
	2006	0,64	-0,85	-2,34	-0,10	-0,85	3,14
první decil	2005	3,28	2,71	2,13	2,99	2,71	13,75
	2006	-0,55	-1,53	-2,51	-1,04	-1,53	2,95
první kvartil	2005	1,50	1,16	0,82	1,33	1,16	13,39
	2006	-1,19	-1,93	-2,68	-1,56	-1,93	5,39
medián	2005	1,02	0,86	0,70	0,94	0,86	11,13
	2006	-1,08	-1,65	-2,21	-1,36	-1,65	5,51
třetí kvartil	2005	0,82	0,79	0,76	0,81	0,79	8,58
	2006	-0,48	-0,91	-1,35	-0,70	-0,91	4,58
devátý decil	2005	1,81	1,89	1,97	1,85	1,89	7,29
	2006	1,03	0,71	0,39	0,87	0,71	4,80

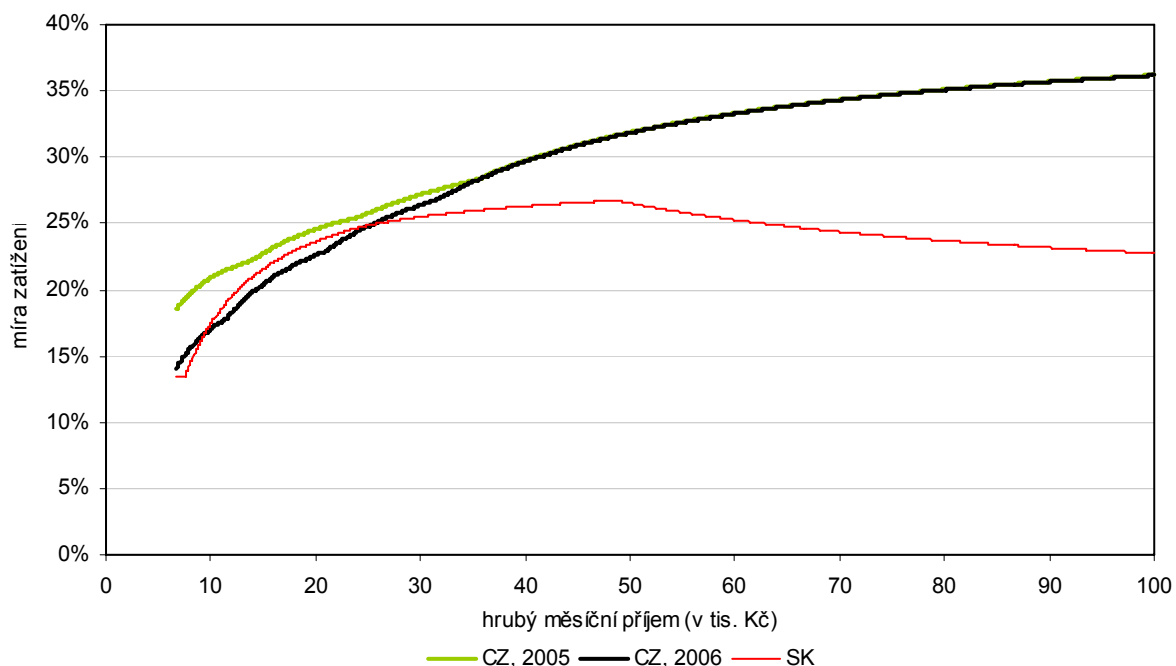
Pramen: vlastní

Specifickou kategorií představuje dvoučlenná domácnost s jednou výdělečnou osobou a bez závislých dětí. Zde nenalezneme jediný sledovaný případ, kdy by český systém byl pro zaměstnance výhodnější (platí jak pro „SK, 2005“, tak i pro SK, 2006“) – pro jakoukoli výši příjmu je v českém systému odvodové břemeno u daného typu domácnosti významně vyšší. V tabulce lze vidět vysoké rozdíly v mírách zatížení (největší se objevuje u minimální mzdy na úrovni 14,57 p. b.) způsobené poměrně vysokým nezdanitelným minimem a absencí minima u vyměřovacího základu zdravotního pojištění na Slovensku do září roku 2005. Po zmíněném datu, zejména u nízkopříjmových skupin, se míry zatížení u tohoto typu domácnosti přiblížily.

Ze srovnání je patrné, že modifikovaný český systém „CZ, 2006“ vykazuje nižší míru zatížení než systém „SK, 2006“. Výjimku představují nízké příjmy v blízkosti minimální mzdy u domácnosti bezdětného jednotlivce a dále vysoké příjmy v devátém decilu (u všech typů domácností bez rozdílu). Např. v případě jednotlivce bez závislých dětí je zatížení v systému „SK, 2006“ nižší než „CZ, 2006“ do mzdy ve výši 9 500 Kč, pak je nižší zatížení v českém systému „CZ, 2006“, a to až do mzdy ve výši 25 300 Kč.

Poté začne slovenská efektivní míra zatížení téměř stagnovat a od úrovně 47 600 Kč měsíční mzdy poplatníka klesá (viz obrázek 9).

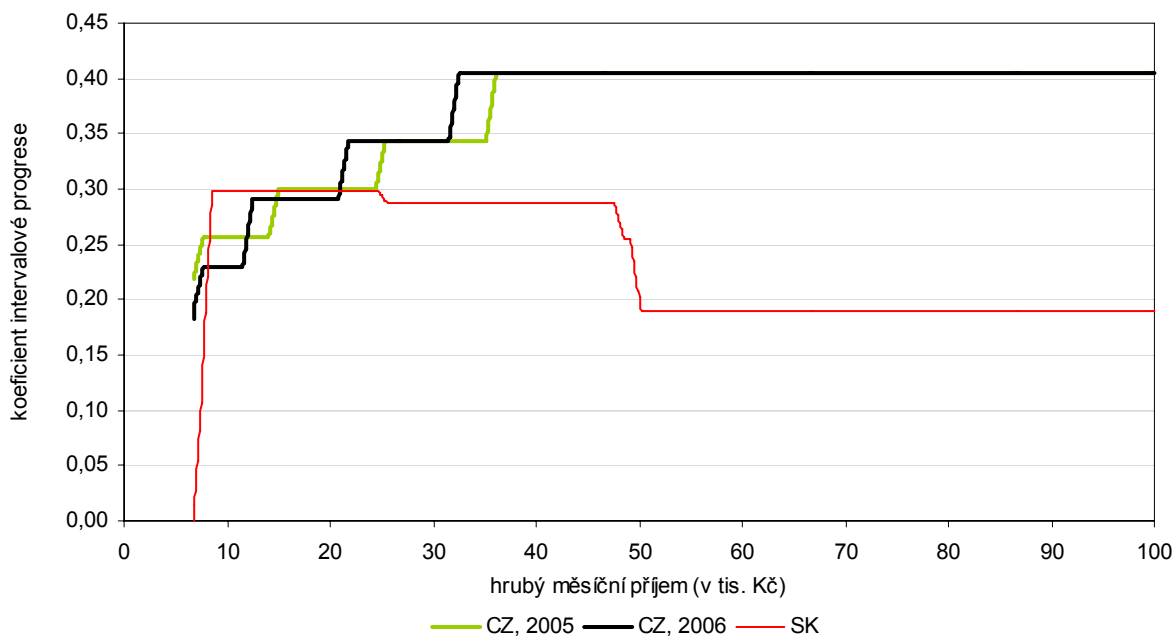
O b r á z e k 9 Míra zatížení mzdy jedince bez závislých dětí v českých systémech roku 2005 a 2006 a ve slovenském systému

Poznámka: z důvodů uvedených výše zde není nutné rozlišovat mezi „SK, 2005“ a „SK, 2006“, neboť obě křivky jsou totožné.

Pramen: vlastní

O b r á z e k 10 Klouzavá intervalová progresse – jedinec v českém systému 2005 a 2006 a ve slovenském systému

Poznámka: z důvodů uvedených výše zde není nutné rozlišovat mezi „SK, 2005“ a „SK, 2006“, neboť obě křivky jsou totožné

Pramen: vlastní

V úseku, kde slovenská míra zatížení klesá, se příjem českého zaměstnance nachází již v nejvyšším daňovém pásmu a jeho míra zatížení permanentně roste. Vysvětlení spočívá v neexistenci stropů pro sociální a zdravotní pojištění v České republice. Pro bližší objasnění

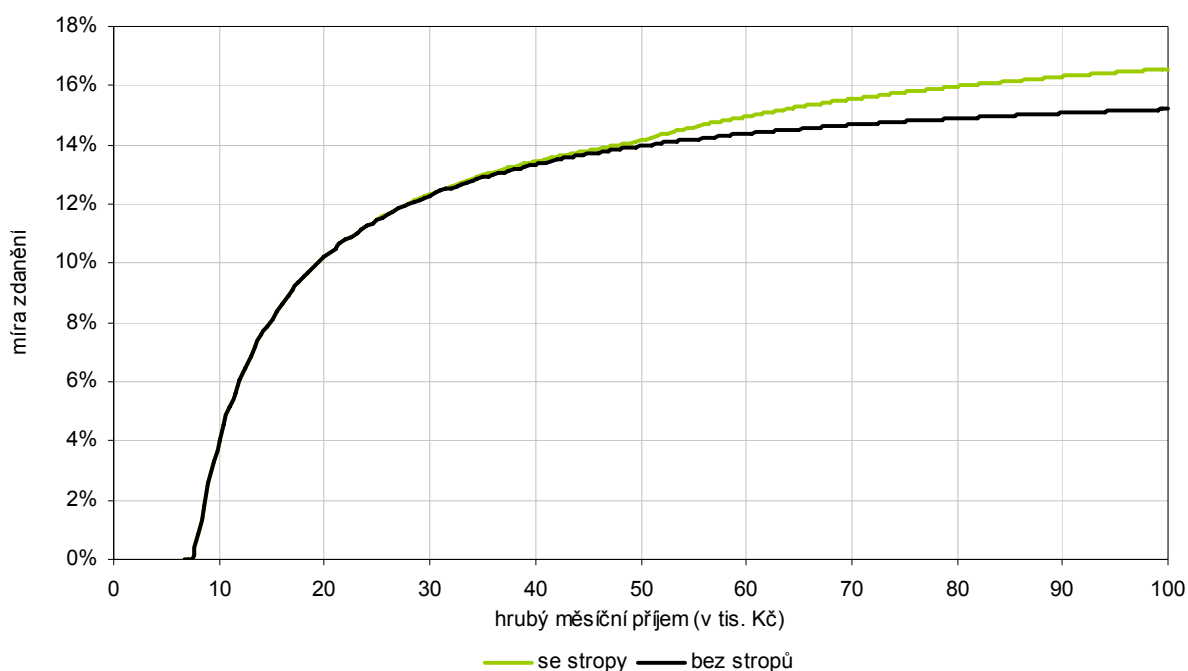
vztahu mezi stropem a mírou celkového zatížení nebo mezi stropy sociálního zabezpečení a průměrnou sazbou osobní důchodové daně viz box 3.

BOX 3 Působení stropů sociálního a zdravotního pojištění na míru zdanění

Zavedení stropů u sociálního a zdravotního pojištění sice na jedné straně znamená konstantní výši odvodů na sociální a zdravotní pojištění po dosažení určité výše důchodu (resp. vyměřovacího základu), na straně druhé však díky progresivní dani z příjmu fyzických osob je důchod poplatníka zdaňován vyšší mezní sazbou, než by tomu bylo v případě, kdybychom maximální vyměřovací základy nestanovili. Zobrazme tento případ na příkladu ze Slovenské republiky.

Obrázek 11 ukazuje na příkladu slovenského daňového systému aplikovaného na podmínky české ekonomiky dvě křivky průměrné daňové sazby, přičemž jedna z křivek představuje situaci se stropy a druhá bez uplatnění stropů pro vyměřovací základy. Růst průměrné daňové sazby osobní důchodové daně se od určité úrovně vyvíjí odlišně. Celkově by se dala odlišit tři pásma dle výše hrubé mzdy a postupného promítání stropů. Nejdříve se začne prosazovat strop nemocenského pojištění (cca od 25 000 Kč), později i stropy ostatních druhů pojištění (přibližně od 49 600 Kč). Poznamenejme, že takovéto výše mzdy s ohledem na distribuci mezd zaměstnanců v ČR v roce 2004 nedosáhlo více než 99,5 % zaměstnanců.

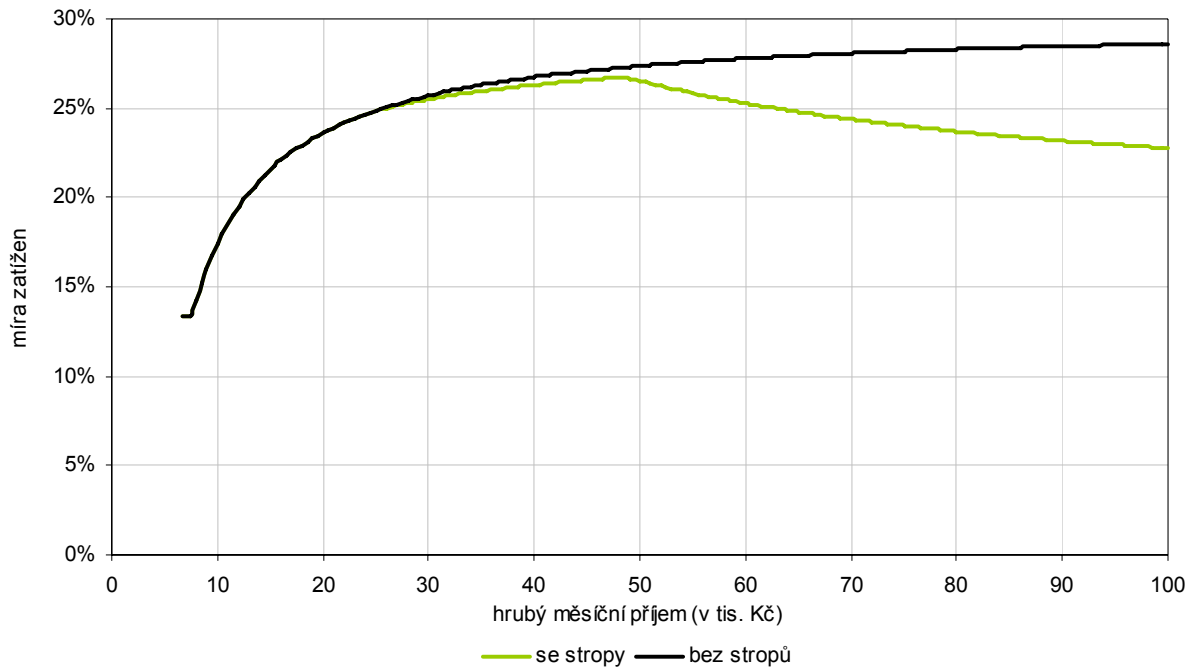
O b r á z e k 11 Vliv stropů zdravotního a sociálního pojištění na míru zdanění osobní důchodovou daní

Pramen: vlastní

Ovšem celkové zatížení příjmu zaměstnance (či fyzické osoby) odvody od projevu všech stropů sociálního a zdravotního pojištění klesá (zde od zmíněných 49 600 Kč). Ve svém důsledku tak systém působí na vysoké důchody regresivně. Stejnou sazbou bude zdaněn důchod ve výši 26 000 Kč, jakož i důchod o poznání vyšší: 62 700 Kč (zde sazba 25 %).

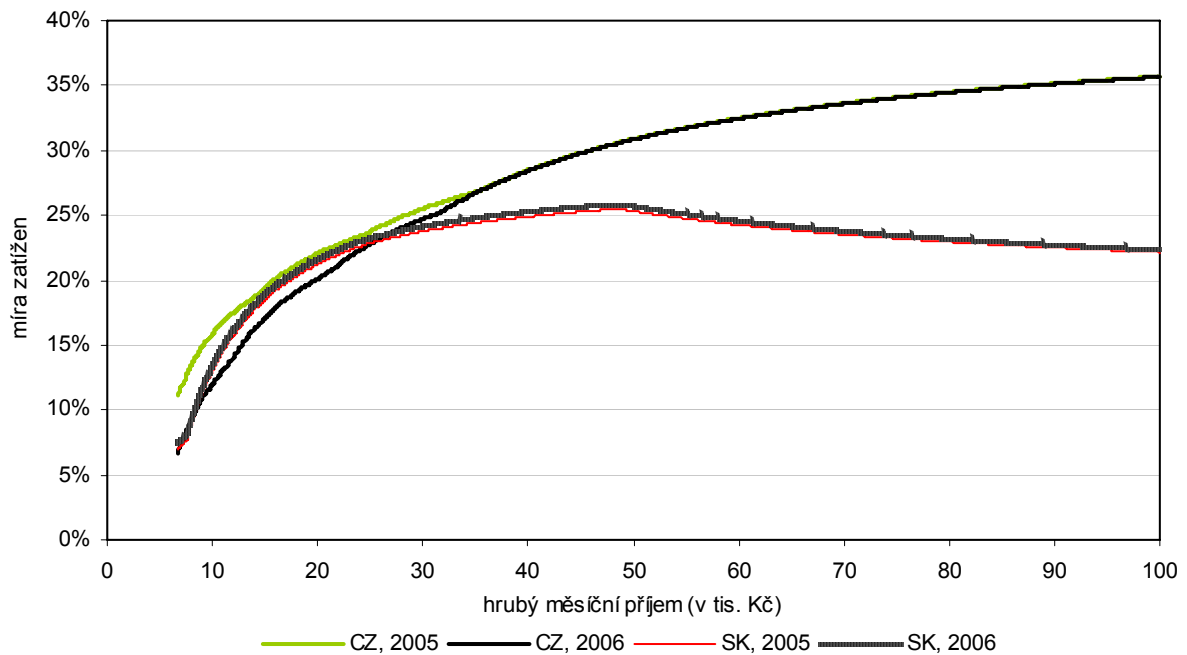
O b r á z e k 12 Vliv stropů zdravotního a sociálního pojištění na celkovou míru zatížení hrubé mzdy zaměstnance

Pramen: vlastní

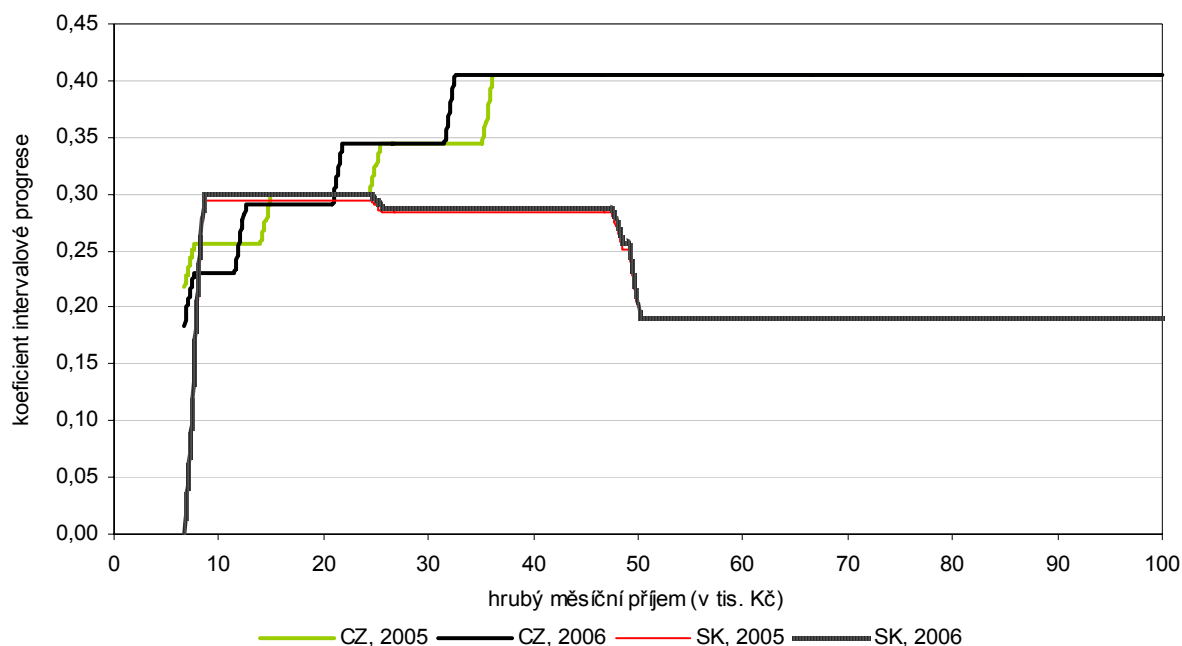
Podobný vývoj zachycují i grafy jedince s jedním a nebo dvěma závislými dětmi.

O b r á z e k 13 Míra zatížení mzdy jedince s jedním závislým dítětem v českých a slovenských systémech roku 2005 a 2006

Pramen: vlastní

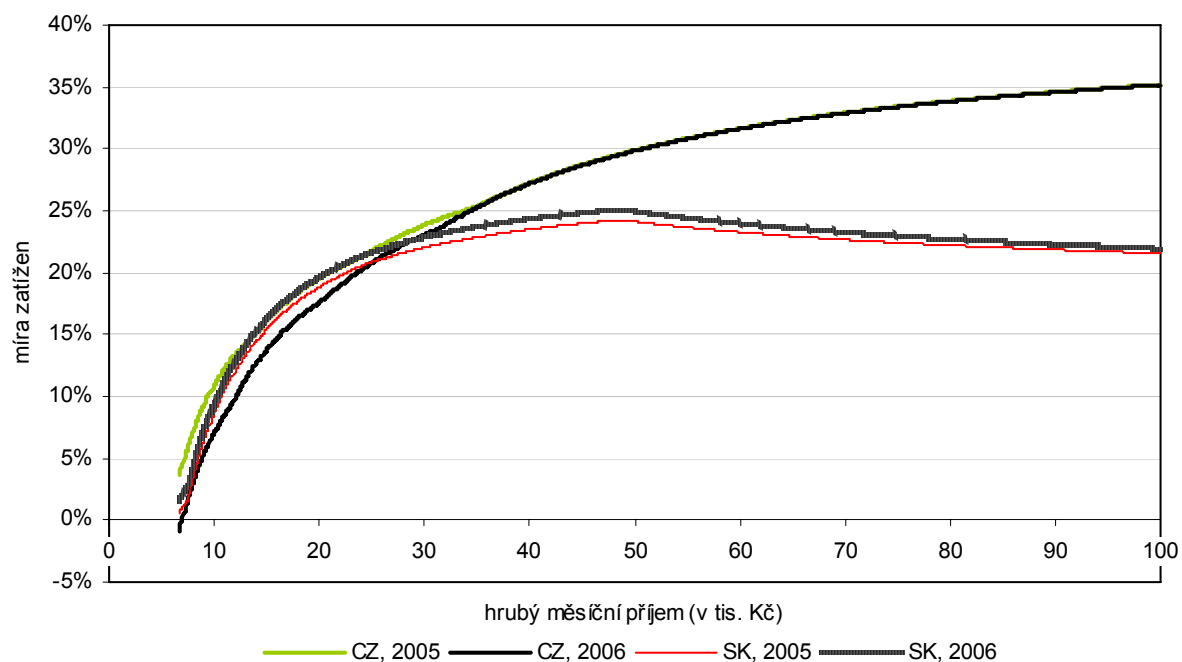
O b r á z e k 14 Klouzavá intervalová progresse - jedinec s jedním závislým dítětem v českém a slovenském systému roku 2005 a 2006

Pramen: vlastní.

Případ jedince se dvěma dětmi se liší od ostatních negativním zdaněním v systému „CZ, 2006“. Na obrázku 15 lze identifikovat efekt prvku negativní daně způsobující, že čistý příjem domácnosti osamělého rodiče se dvěma závislými dětmi je u domácností s nižší úrovní příjmů vyšší než hrubý příjem. Míra zatížení je zde záporná. Rozdíl oproti situaci s dítětem domácnosti jedince a výdělečného páru je pak způsoben rozložením efektu způsobeného daňovým bonusem mezi dvě osoby, čímž je tento efekt nižší.

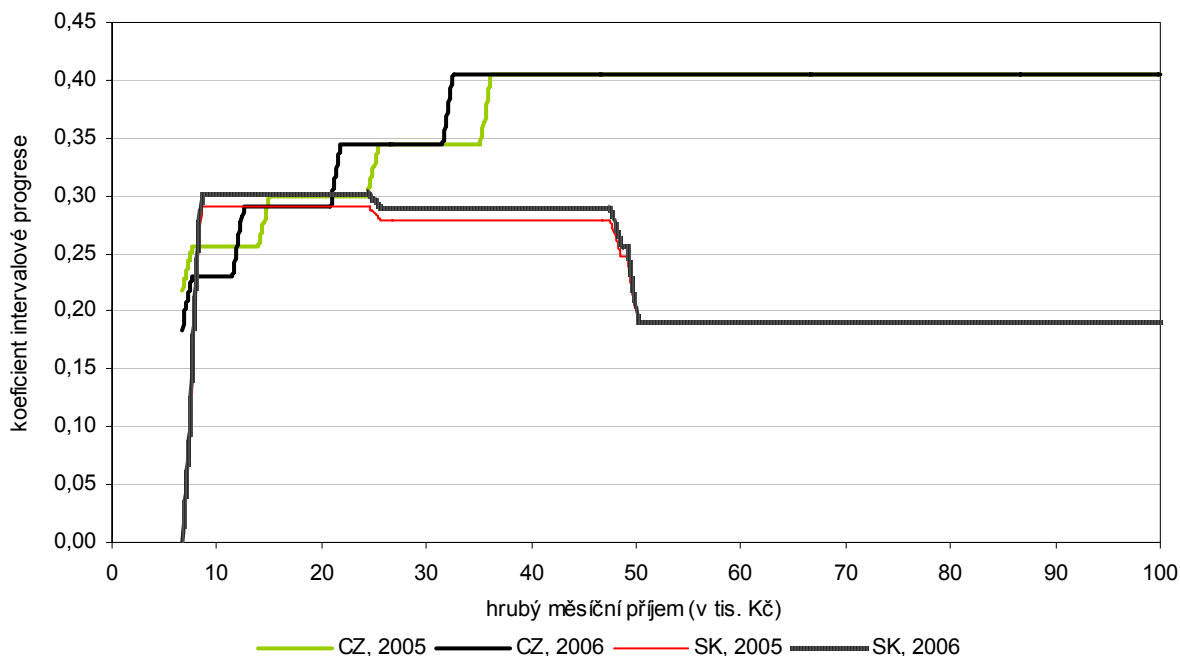
O b r á z e k 15 Míra zatížení mzdy jedince se dvěma závislými dětmi v českých a slovenských systémech roku 2005 a 2006

Pramen: vlastní

Dopřejme zvláštní pozornost progresivitě těchto systémů, přesněji intervalové progresi. Za každým grafem zobrazujícím míru zatížení je vyobrazen graf klouzavé intervalové progresie.

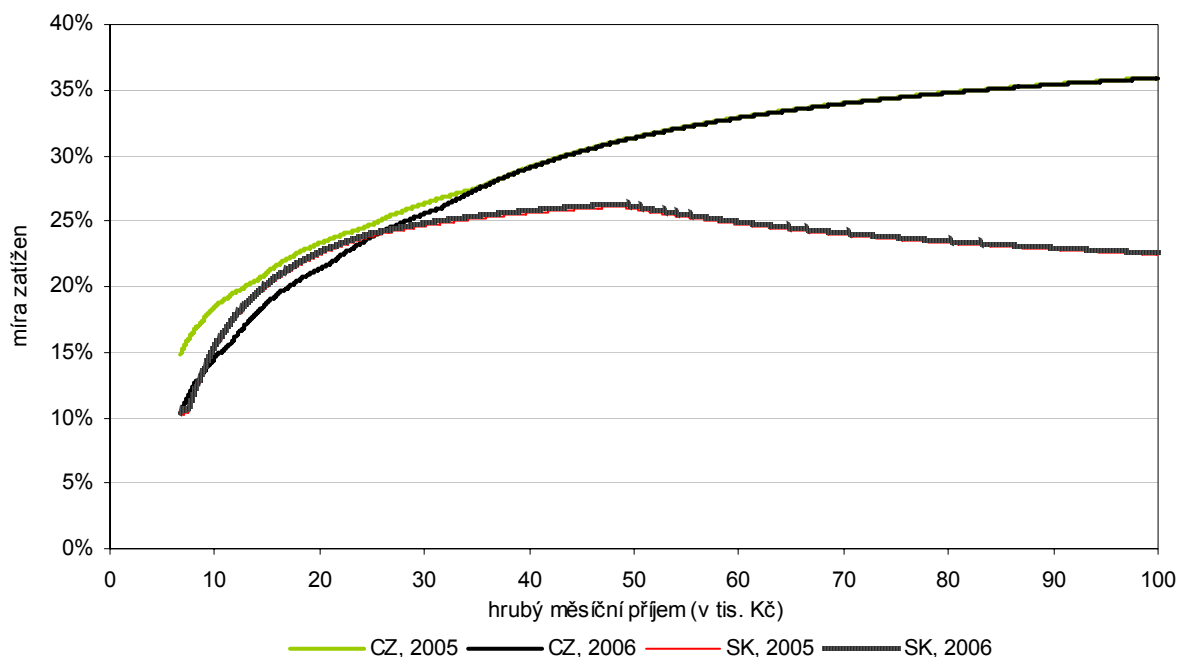
O b r á z e k 16 Klouzavá intervalová progresie – jedinec se dvěma závislými dětmi v českém a slovenském systému roku 2005 a 2006

Pramen: vlastní

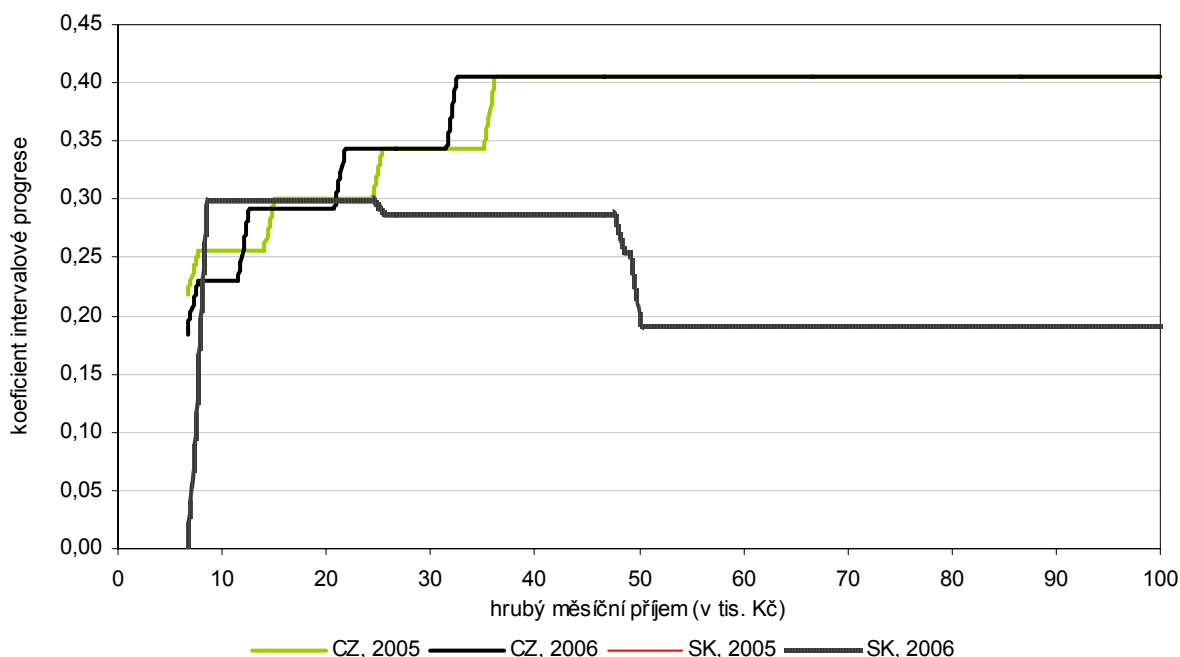
Progrese nižších příjmů (v blízkosti minimální mzdy) je velmi ostrá na Slovensku v obou dvou systémech („SK, 2005“ a „SK, 2006“) u všech typů domácností (i když progresivita u páru s jedním výdělečným manželem v „SK, 2005“ narůstá ve dvou krocích viz obrázek 22). Například u domácnosti jednotlivce s jedním závislým dítětem roste koeficient klouzavé intervalové progresie z nuly (u minimální mzdy, tj. 6 700 Kč) až k téměř 0,30 b. (8 600 Kč) v „SK, 2006“. Tyto hodnoty jsou nejvyšší a později klesnou na stabilní úroveň 0,19 b. Oproti tomu v českých systémech progresivita stupňovitě roste s nárůstem mezní sazby v jednotlivých daňových pásmech.

O b r á z e k 17 Míra zatížení mzdy výdělečného páru s jedním závislým dítětem v českých a slovenských systémech roku 2005 a 2006

Pramen: vlastní

O b r á z e k 18 Klouzavá intervalová progresse - výdělečný pár s jedním závislým dítětem v českém a slovenském systému roku 2005 a 2006

Pramen: vlastní.

Průběh křivky klouzavé intervalové progresse je u všech typů domácností velmi podobný. Křivky se jen „lehce posouvají“ nahoru či dolů podle počtu závislých dětí. Je evidentní, že nový český systém je progresivnější než předchozí. To je očekávatelný efekt daňové slevy ve srovnání s odpočtem. Patrný je ovšem i interval, ve kterém český systém roku 2006 poskytuje výhodnější daňové podmínky než slovenský systém „SK, 2005“. Tento interval představuje úsek, kde se ve skutečnosti nachází většina mezd (dle ČSÚ (2005)

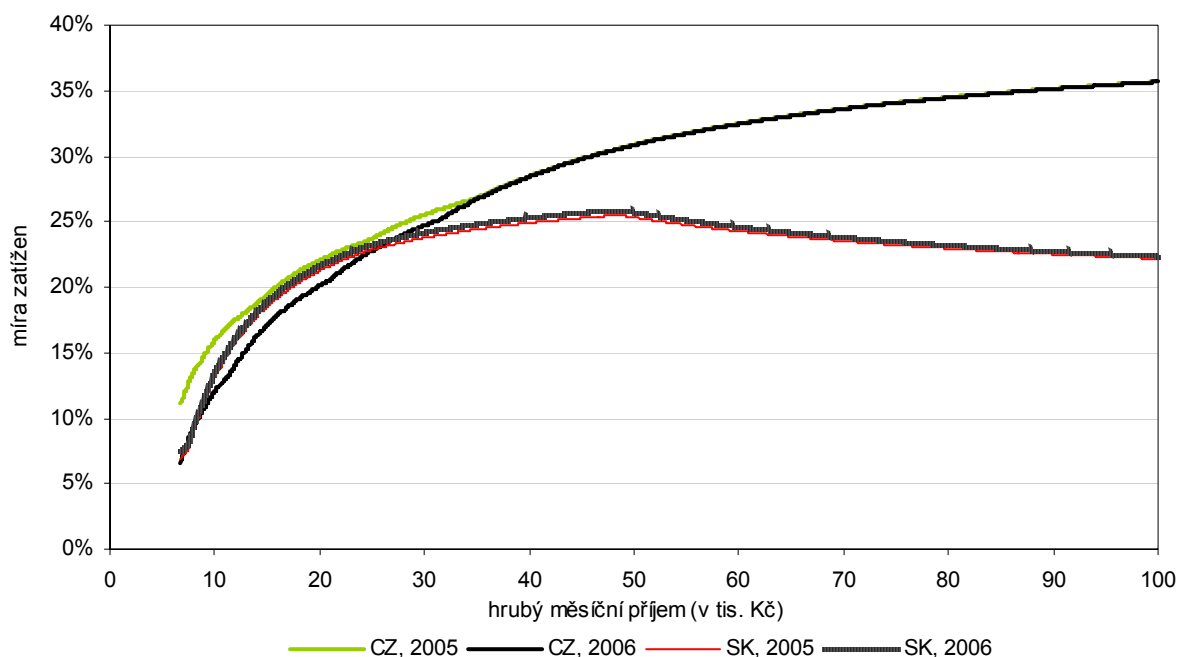

minimálně 75 % zaměstnanců). Se zrušením snížení sazby pojistného na každé nezaopatřené vyživované dítě jedním z manželů zatížení v SR dále roste a interval se mírně rozšiřuje.

Vývoj koeficientu intervalové klouzavé progresy v českých systémech závisí na čtyřech zákonných daňových sazbách. Obrázky (10, 14, 16, 18, 20 a 22) indikují, že progresivita se zavedením nového způsobu zdanění v ČR snížila pro poplatníky s nízkými příjmy. Zaměstnanci s vysokými příjmy mohou dosáhnout koeficientu nad 0,40 b., který je identický pro vyšší příjmy v obou systémech a na této úrovni se sjednocuje progresivita u všech typů domácností.

Zatímco koeficient intervalové progresy ukazuje, že české systémy jsou progresivní, slovenské systémy projevují od cca 48 000 Kč měsíčně regresivní chování²³. To je způsobeno stropy vyměřovacích základů u sociálního pojištění ve slovenském systému, které takto u vyšších příjmů vedou k regresivitě celkových odvodů.

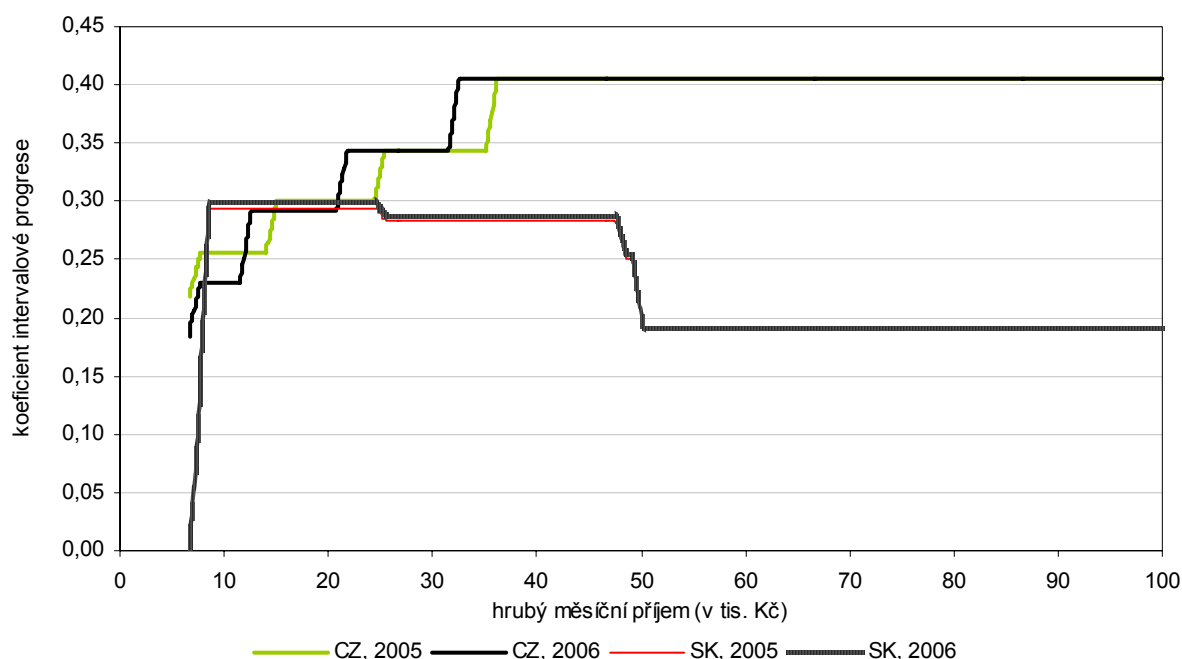
O b r á z e k 19 Míra zatížení mzdy výdělečného páru se dvěma závislými dětmi v českých a slovenských systémech roku 2005 a 2006

Pramen: vlastní

²³ Tato mez se pro jednotlivé typy rodin mírně posouvá.

Obrázek 20 Klouzavá intervalová progresse – výdělečný pár se dvěma závislými dětmi v českém a slovenském systému roku 2005 a 2006

Pramen: vlastní

Trochu obsáhleji se ještě pozastavíme u domácnosti bezdětného páru s jedním výdělečně činným manželem. Oproti všem ostatním typům domácností je tento druh charakteristický několika rozdíly. Jedná se o jediný typ, kde se vyskytl klesající tvar křivky míry zatížení. Dále jen v případě domácnosti s tímto druhem příjmů je dle slovenského daňového systému míra zatížení oproti ostatním systémům extrémně nízká a jen u těchto (ze sledovaných) domácností změna českého systému účinná od roku 2006 zvýšila daňové příjmy. Konečně je zde poměrně rozsáhlý interval nízkých mezd, ve kterém je podle slovenského systému „SK, 2005“ míra zatížení konstantní.

Tyto dopady jsou způsobeny minimálně těmito dvěma faktory:

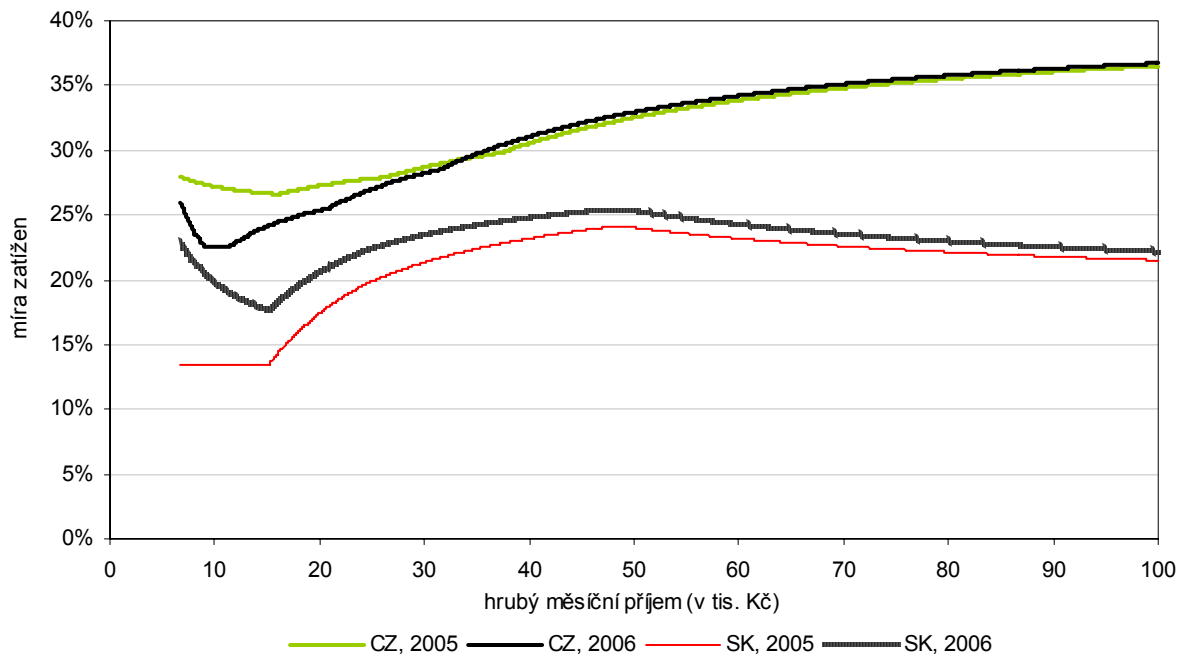
1. významně vyšší odpočet na manžela bez vlastních příjmů nebo s příjmy nízkými ve slovenském systému než v českém (od roku 2006 je tento odpočet v českém systému nahrazen daňovou slevou, efektu výše slovenského odpočtu však není dosaženo);
2. povinnost českých nevýdělečných osob hradit si pojistné na veřejné zdravotní pojištění za podmínky, že pojistné nehradí stát; vyměřovacím základem je v tomto případě minimální mzda, takže pojistné je fixní částkou nezávislou na celkových příjmech domácnosti. V případě Slovenska byla tato povinnost stanovena počínaje měsícem září 2005. Minimální vyměřovací základ je u těchto pojištěnců konstruován poněkud složitěji než v českém případě. V komparaci je však uvažováno pro systém „SK, 2005“ s nulovým zdravotním pojištěním pro celý rok 2005 a s minimálním pojistným až v systému „SK, 2006“.

Nárůst daňového břemene je způsoben nahrazením odpočtů slevami na dani, které jsou pro poplatníky s vysokými příjmy méně výhodné.

Klesající průběh křivek měr zatížení v obrázku č. 21 u „CZ, 2005“, „CZ, 2006“ a „SK, 2006“ je způsoben fixním pojistným na zdravotní pojištění u manžela bez vlastního příjmu. Jak se příjem domácnosti zvyšuje, toto fixní pojistné je děleno rostoucím dělitelem a míra zatížení klesá. Obdobně narůstá průměrná daňová sazba z důvodu progresivity. Křivka míry zatížení začíná růst v okamžiku, kdy míra progresse osobní důchodové daně vyváží efekt fixovaného pojistného. V systému „CZ, 2005“ míra zatížení zvolna klesá až k měsíční mzdě

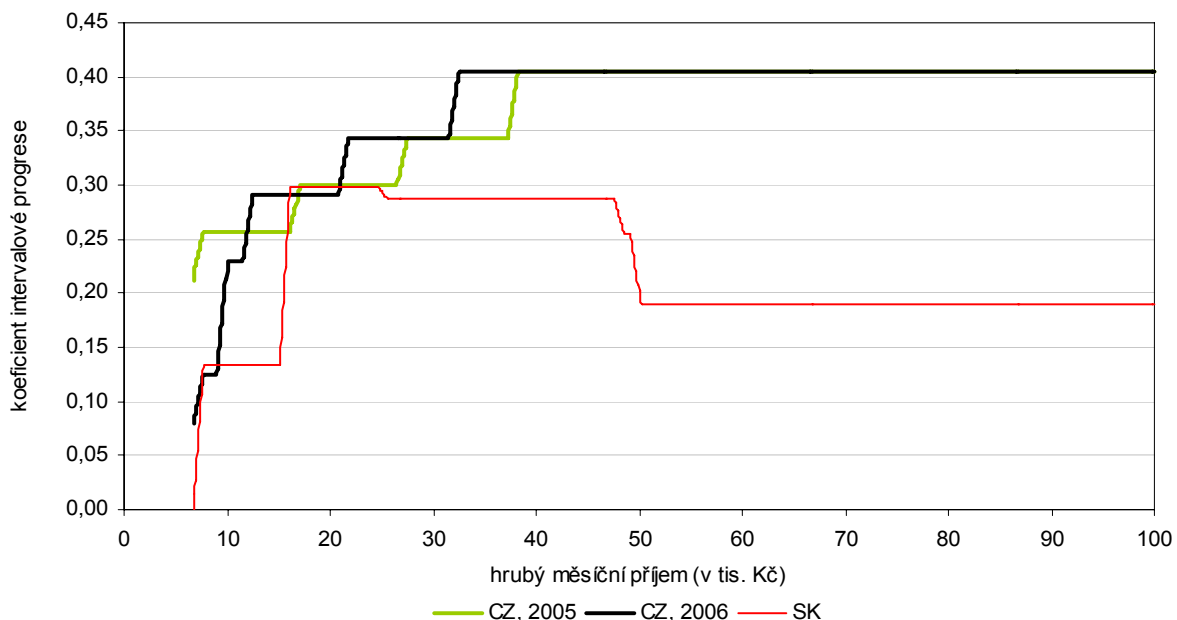
16 100 Kč, v systému „CZ, 2006“ jen k úrovni 9 100 Kč. V systému „SK, 2006“ pak k 15 100 Kč. Daňová úleva na manžela bez vlastních příjmů v systému „CZ, 2006“ způsobuje, že míra zatížení klesá rychleji, ale progresse se projevuje již u výrazně nízké úrovně příjmů.

O b r á z e k 21 Míra zatížení mzdy páru s jedním výdělečně činným manželem v českých a slovenských systémech roku 2005 a 2006

Pramen: vlastní

O b r á z e k 22 Klouzavá intervalová progresse – pár s jedním výdělečně činným manželem v českém a slovenském systému roku 2005 a 2006

Poznámka: jelikož je platba zdravotního pojištění u osoby bez zdanitelných příjmů fixní částkou, progresi neovlivňuje. Systémy „SK, 2005“ a „SK, 2006“ zde proto splývají v jeden „SK“

Pramen: vlastní

Ačkoli míra zatížení z počátku klesá, systém zůstává progresivní, jak ukazuje graf klouzavé intervalové progresse (obrázek 22). Koeficient intervalové progresse měří progresi mezi dvěma úrovněmi příjmu. Posun k vyšším příjmům pro výpočet koeficientu progresse pro další intervaly neodráží existenci fixního pojistného na zdravotní pojištění, protože tato částka neovlivňuje změnu v dani, jelikož na rozdíl od daně nezávisí na příjmu. Proto křivka koeficientu intervalové progresse neklesá. Nicméně přestože systém zůstává progresivní, tento efekt zdravotního pojištění přidává v systému „CZ, 2006“ navíc jeden stupeň změny progresivity. Horizontální část křivky míry zatížení pro „SK, 2005“ je důsledkem částky odpočtu na manžela, protože až do vysoké úrovně mzdy (15 200 měsíčně) poplatník díky odpočtu platí jen sociální pojištění a neplatí žádnou daň.

6. Shrnutí a závěr

Jednoduše určit, který ze systémů vykazuje vyšší daňové sazby nebo jak je který systém progresivní, je nemožné. Takový závěr činí nemožným řada faktorů, které jsou zohledňovány při konstrukci daňových systémů, ačkoli samy o sobě mohou být velmi jednoduché. Autoři ve studii vědomě abstrahují od dalších aspektů daňové reformy na Slovensku, která mj. vedla k růstu podílu nepřímého zdanění v ekonomice. I to by při komplexním posuzování dopadů změn povinných plateb na reálnou příjmovou úroveň domácností zaměstnanců mělo být vzato v úvahu. Stejně tak je ve studii dále odhlíženo od interakce daňového a dávkového systému, který může zejména u domácností s nízkými příjmy zmírnit reformní dopady.

Ve studii byly uplatněny tyto prvky daňové techniky: dvě daňově odčitatelné položky, daňová sleva, daňový bonus, progresivní a lineární daňová sazba a příspěvky na sociální a zdravotní pojištění. S jejich pomocí byly rozvinuty čtyři systémy zdanění aplikované v podmínkách české ekonomiky: daňový systém České republiky a Slovenska v roce 2005 a 2006. Těmto systémům zdanění byly vystaveny následující typy rodin: bezdětný jednotlivec, jednotlivec s jedním závislým dítětem, jednotlivec se dvěma závislými dětmi, bezdětný manželský pár s jedním výdělečně činným manželem, výdělečně činný manželský pár s jedním závislým dítětem a výdělečně činný manželský pár se dvěma závislými dětmi.

Téměř ve všech případech je možné konstatovat, že pro většinu zaměstnanců vykazuje mírně nižší míru zatížení systém „CZ, 2006“. Nižší příjmy (v prvním decilu) a střední příjmy byly obvykle mírněji zatíženy českým systémem „CZ, 2006“, vyšší příjmy (přibližně od 25 000 Kč) by byly z hlediska rodin zaměstnanců méně zatíženy odvody na Slovensku.

Studie se rovněž zaměřila na index intervalové progrese, který byl demonstrován pro různé úrovně příjmu tzv. „klouzavou intervalovou progresí“. Index dotváří pohled na komparaci progresivity různých daňových systémů. Analýza ukázala, že k nejvyššímu růstu progrese dochází u nízkopříjmových skupin ve slovenském systému, avšak po dosažení nejvyšší úrovně progrese klesá z téměř 0,30 b. ke stabilní úrovni 0,19 b. Na druhou stranu křivka klouzavé intervalové progrese českých systémů sleduje zákonné daňové sazby téměř ve všech případech (s výjimkou bezdětného páru s jedním výdělečným manželem). A protože v českých systémech nejsou zakotveny stropy pro příspěvky na sociální a zdravotní pojištění, progrese neklesá a narůstá až k více než 0,40 b.

Český systém obsahuje mechanismus společného zdanění, který je schopen snížit míru zatížení odvody a způsobit vyšší výhodnost českého systému oproti slovenskému. Na druhou stranu slovenský systém se průběžně mění a současná výše bonusu je vyšší než zde uvažovaná (z důvodu dostupnosti souvisejících dat).

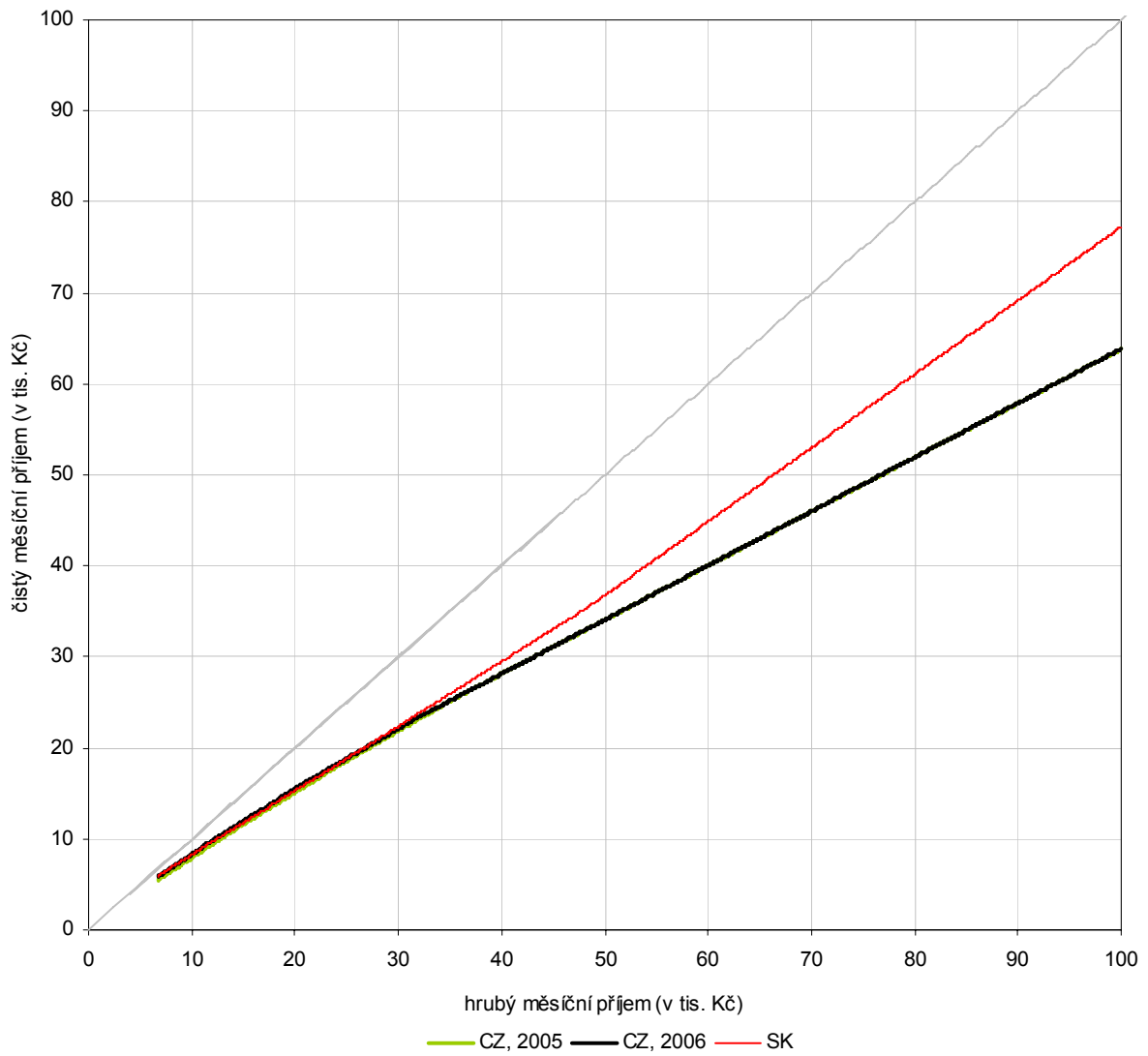
Lze uzavřít, že slovenské prostředí může být z tohoto pohledu atraktivní pro zaměstnance s vysokými příjmy. Pro naprostou většinou zaměstnanců však rozdíly nejsou příliš relevantní. Finální závěr o této otázce vyžaduje další a detailnější analýzy.

Literatura

- ČSÚ (2005): *Mzdová diferenciacie zaměstnanců v roce 2004*. Praha: Český statistický úřad, 2005. Přístup z internetu [17. 12. 2005]:
<<http://www.czso.cz/csu/edicniplan.nsf/p/3111-05>>.
- FULLERTON, D., METCALF, G.E. (2002): *Tax Incidence*. Cambridge, NBER 2002, Working Paper č. 8829.
- KRAJČÍR, Z., ÓDOR, L. (2005): *Prvý rok daňovej reformy alebo 19% v akcii*. Bratislava, MF SR 2005, 72 s.
- KUBÁTOVÁ, K. (2005): *Daňová teorie a politika*. Praha, ASPI 2005, 280 s. ISBN 80-7357-205-2.
- MF ČR (2006): *Makroekonomická predikce - říjen 2006*. Praha, Ministerstvo financí České republiky 2006, 61 s.
- OECD (2005): *Taxing Wages: 2003/2004*. Paris, OECD 2005, 467 s. ISBN 92-64-01788-7.
- PAVEL, J., VÍTEK, L. (2005): *Mezní efektivní daňové sazby zaměstnanců na českém a slovenském pracovním trhu v období transformace*. Praha, Politická ekonomie 2005, roč. LIII, č. 4, s. 477 - 494. ISSN 0032-3233.
- PRUŠVIC, D., PŘIBYL, J. (2006): *Zatížení pracovních příjmů zaměstnanců povinnými odvody – komparace situace v České a Slovenské republice dle vybraných typů domácností*. In: TOMEŠ, Z. (ed.): *Česká ekonomika v procesu globalizace*. Brno, Masarykova univerzita 2006, s. 135-141. ISBN 80-210-4087-4.
- PRUŠVIC, D., PŘIBYL, J. (2006): *Komparace progresivity osobní důchodové daně v České republice a na Slovensku podle vybraných sociálních a příjmových skupin obyvatelstva*. In: *Sborník příspěvků VIII. ročníku mezinárodní konference EKF VŠB - TU Ostrava 2006 [CD-ROM]*. Ostrava, Vysoká škola báňská 2006, s. 167. ISBN 80-248-1013-1.
- VANČUROVÁ, A., KLAZAR, S. (2005): *Sociální a zdravotní pojištění*. Praha, ASPI 2005. 94 s. ISBN 80-7357-102-1.
- Zákon č. 43/2004 Z.z. o starobnom dôchodkovom sporení
- Zákon č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení
- Zákon č. 580/2004 Z.z. o zdravotnom poistení
- Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů
- Zákon č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti
- Zákon č. 592/1992 Sb., o pojistném na veřejné zdravotní pojištění
- Zákon č. 595/2003 Z.z. o dani z příjmov

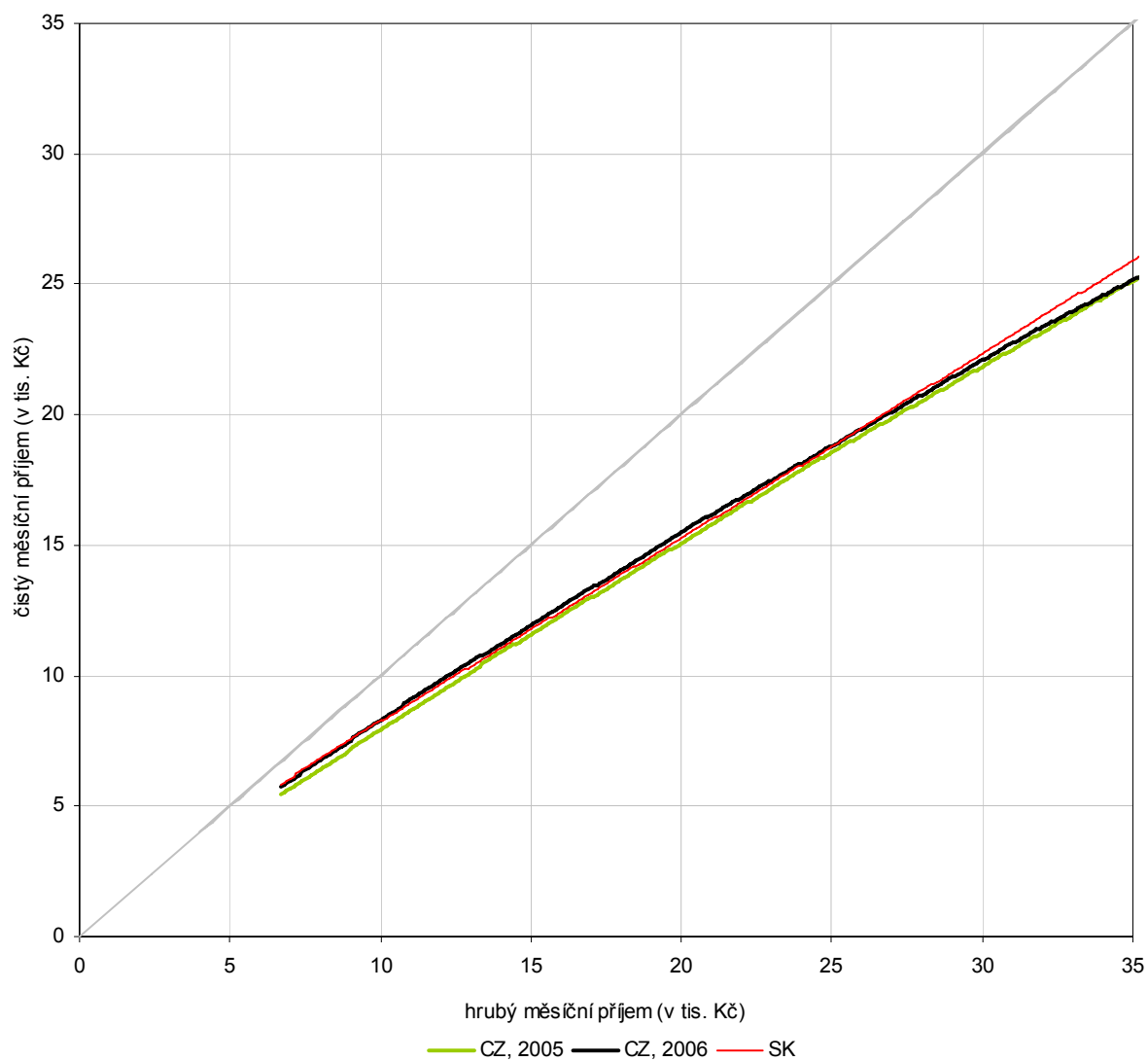
Příloha: Grafická komparace čistého příjmu

Obrázek 23 Čistý měsíční příjem jednotlivce bez závislého dítěte při příjmech do 100 tis. Kč měsíčně

Pramen: vlastní

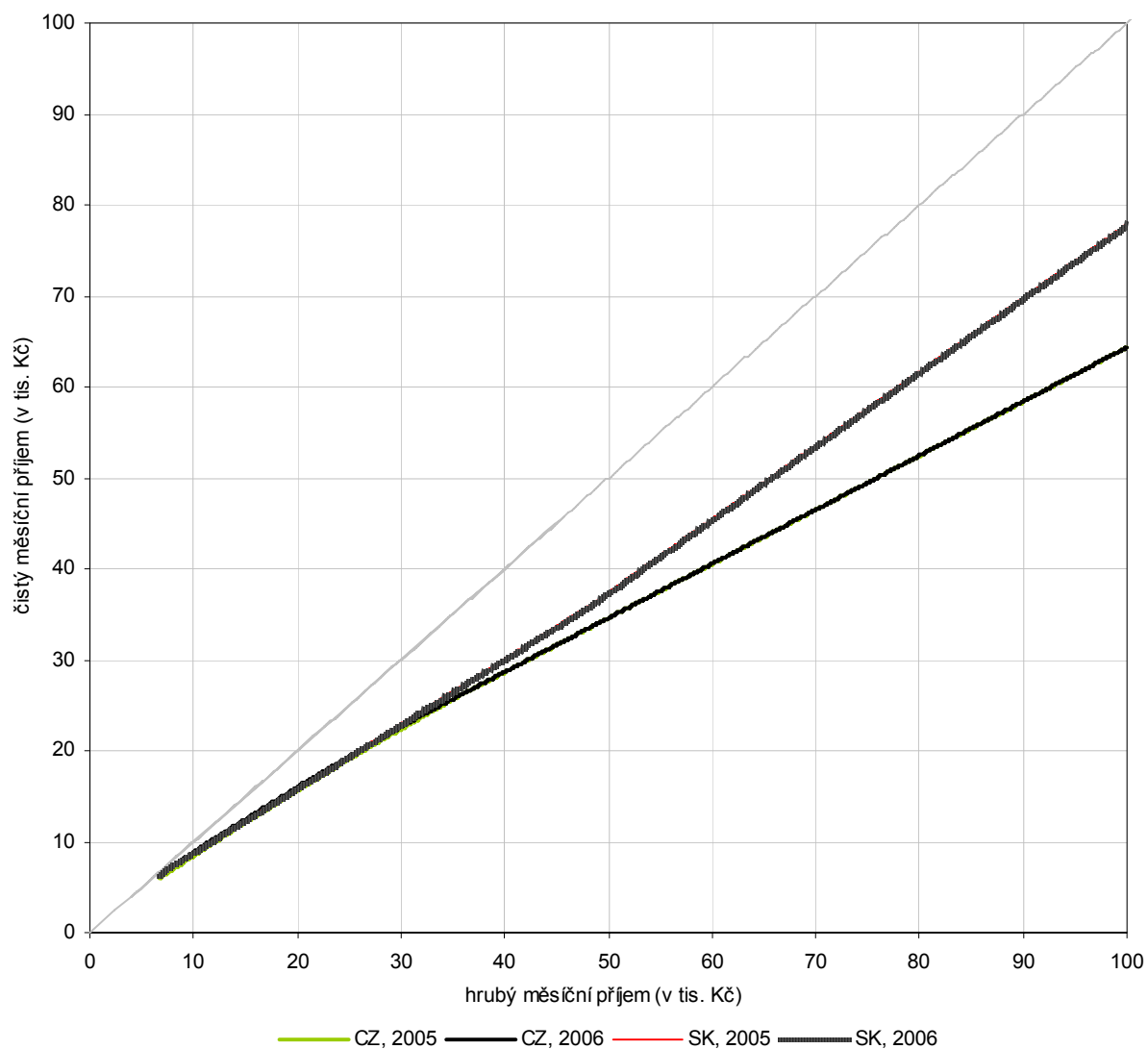
O b r á z e k 24 Čistý měsíční příjem jednotlivce bez závislého dítěte při příjmech do 35 tis. Kč měsíčně

***Pramen:** vlastní*

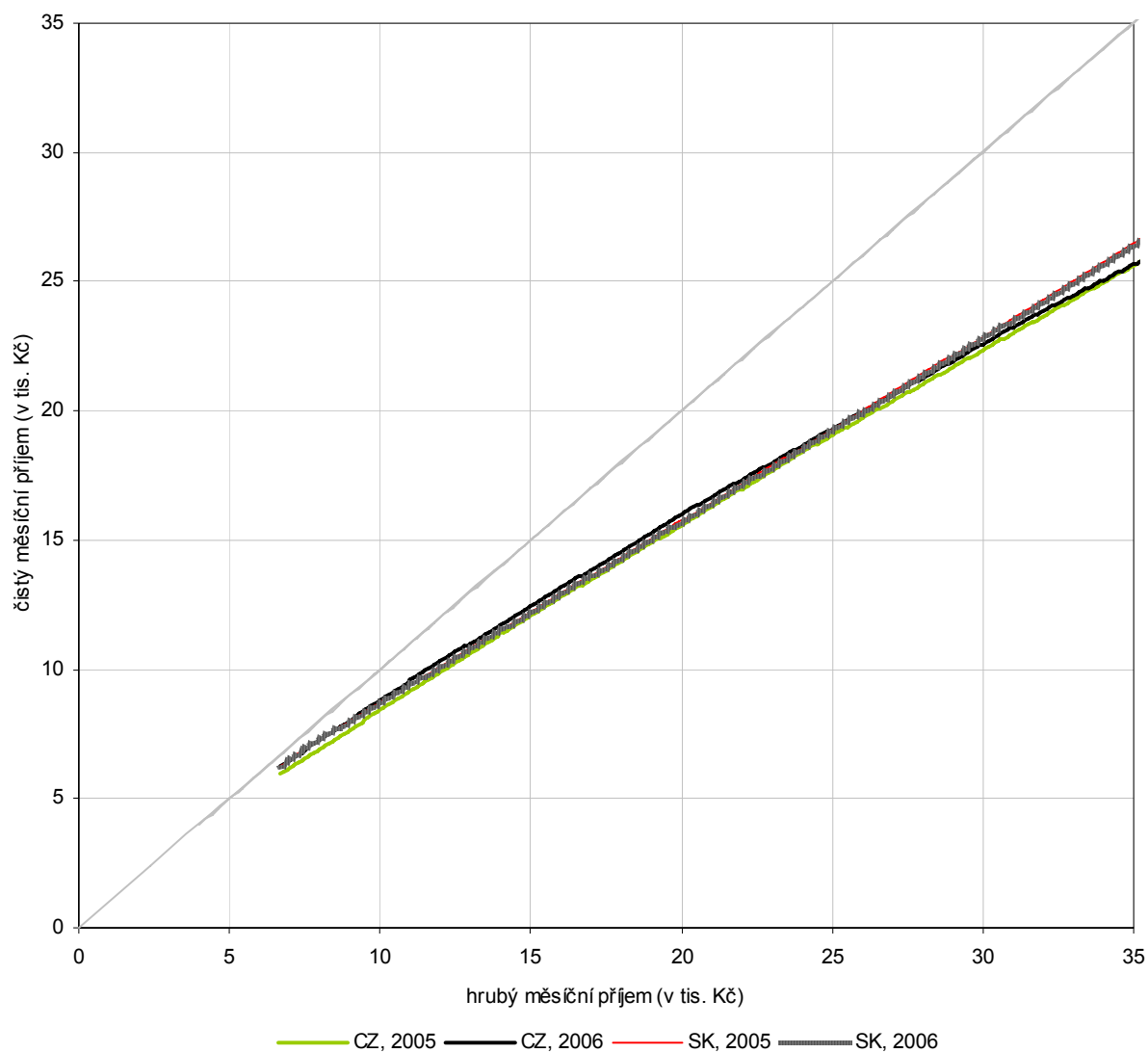

Obrázek 25 Čistý měsíční příjem jednotlivce s jedním závislým dítětem při příjmech do 100 tis. Kč měsíčně

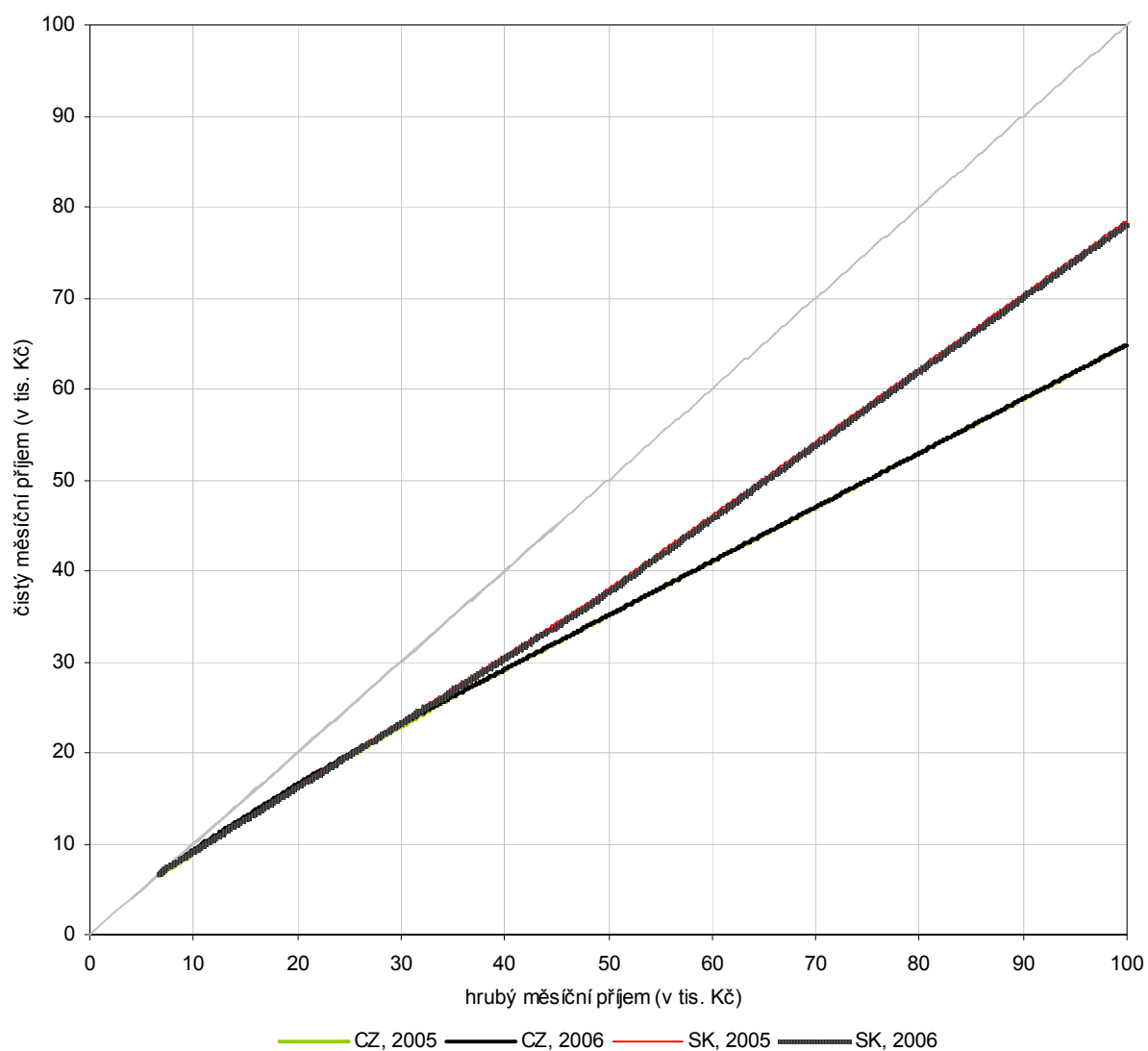
Pramen: vlastní

O b r á z e k 26 Čistý měsíční příjem jednotlivce s jedním závislým dítětem při příjmech do 35 tis. Kč měsíčně

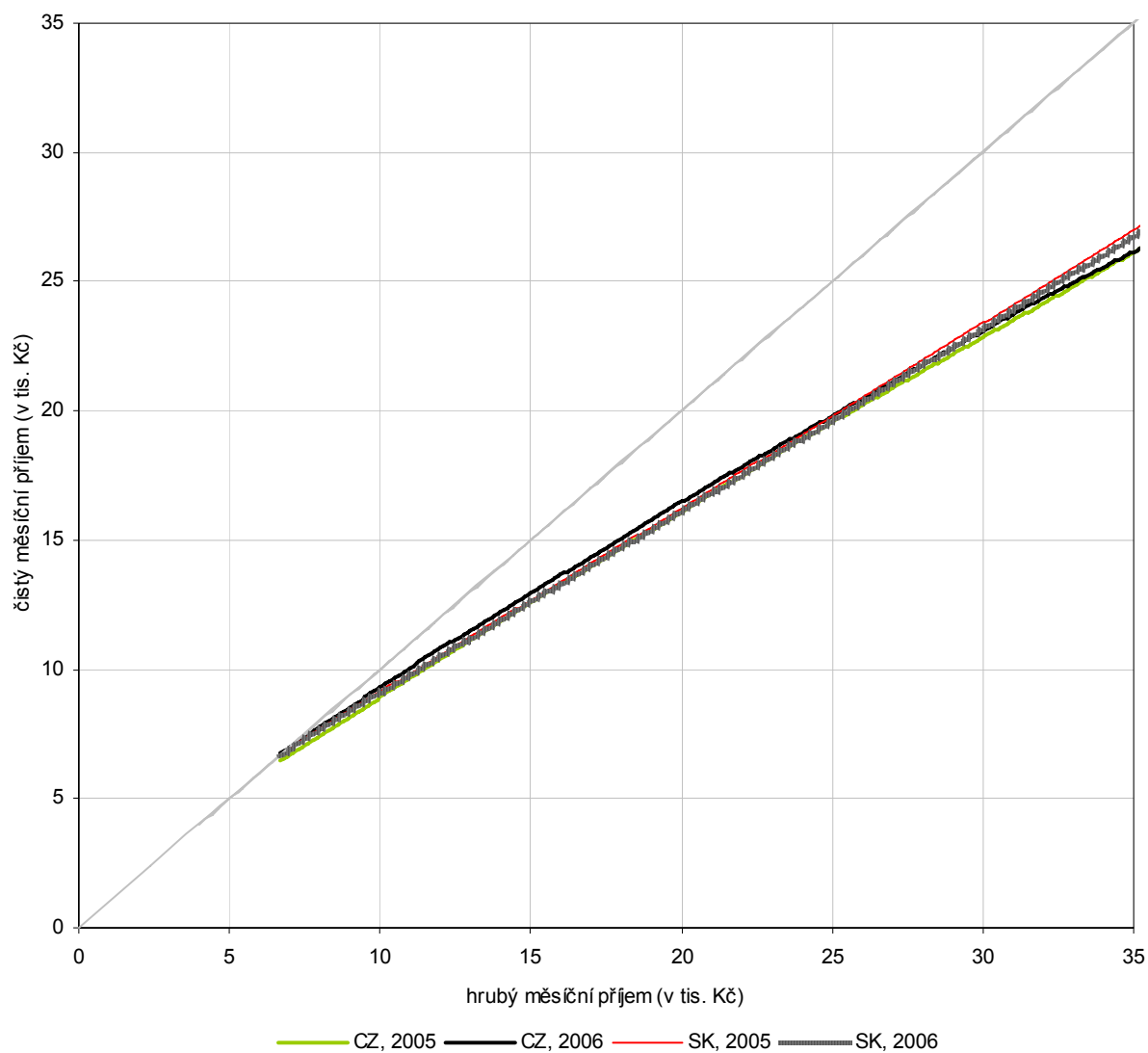
***Pramen:** vlastní*

Obrázek 27 Čistý měsíční příjem jednotlivce se dvěma závislými dětmi při příjmech do 100 tis. Kč měsíčně

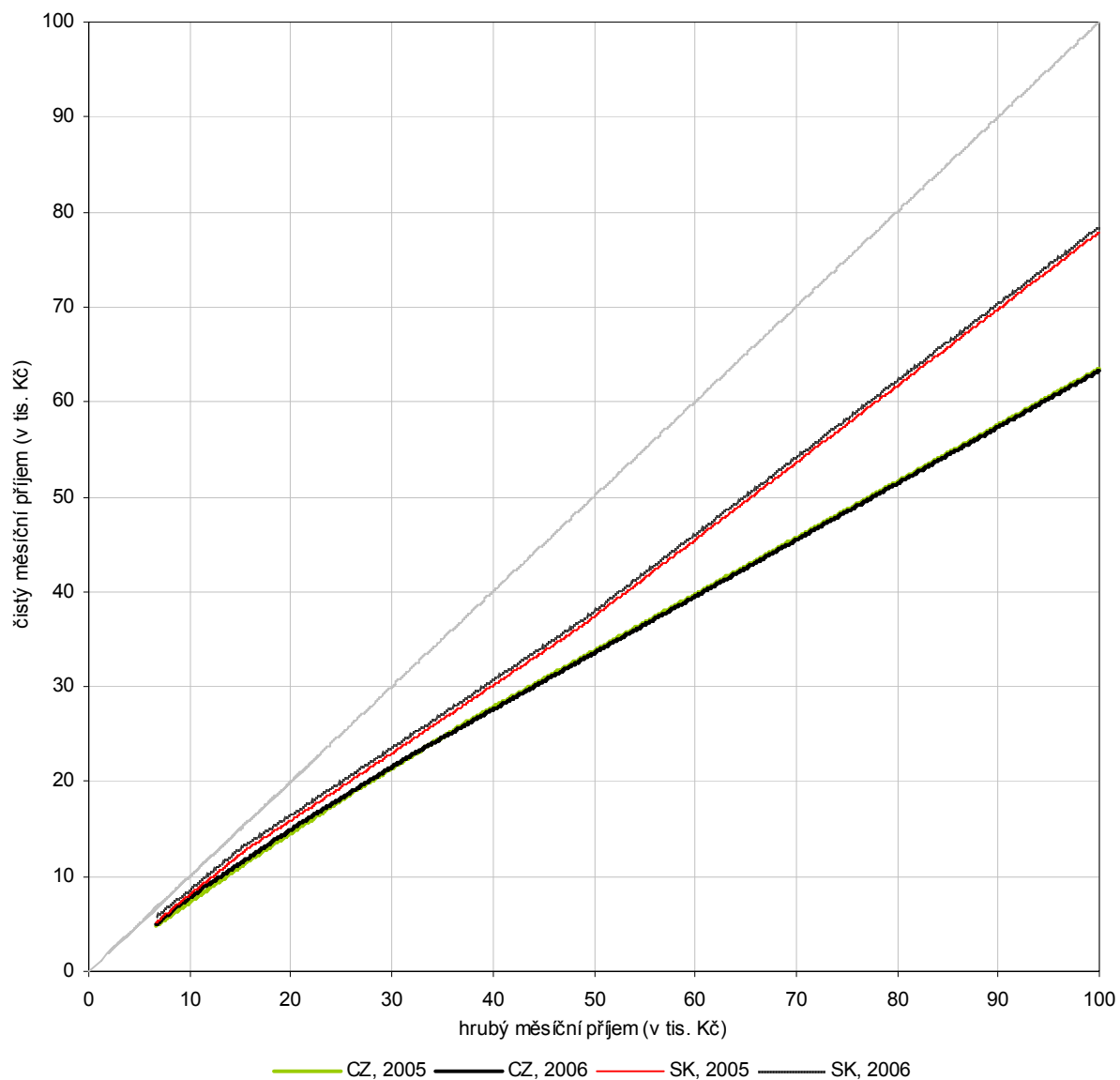
Pramen: vlastní

O b r á z e k 28 Čistý měsíční příjem jednotlivce se dvěma závislými dětmi při příjmech do 35 tis. Kč měsíčně

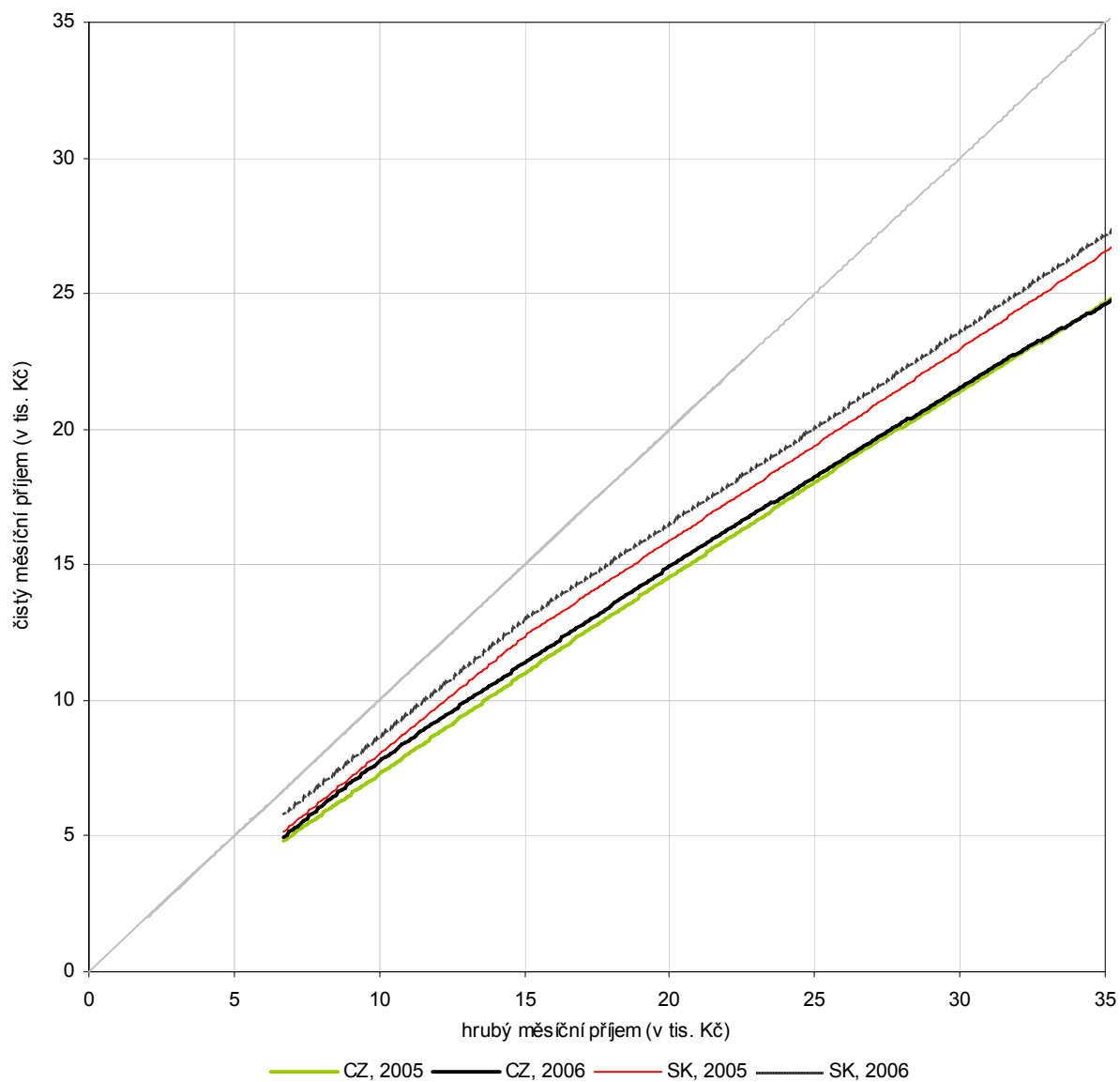
Pramen: vlastní

O b r á z e k 29 Čistý měsíční příjem bezdětného páru s jedním výdělečným manželem při příjmech do 100 tis. Kč měsíčně

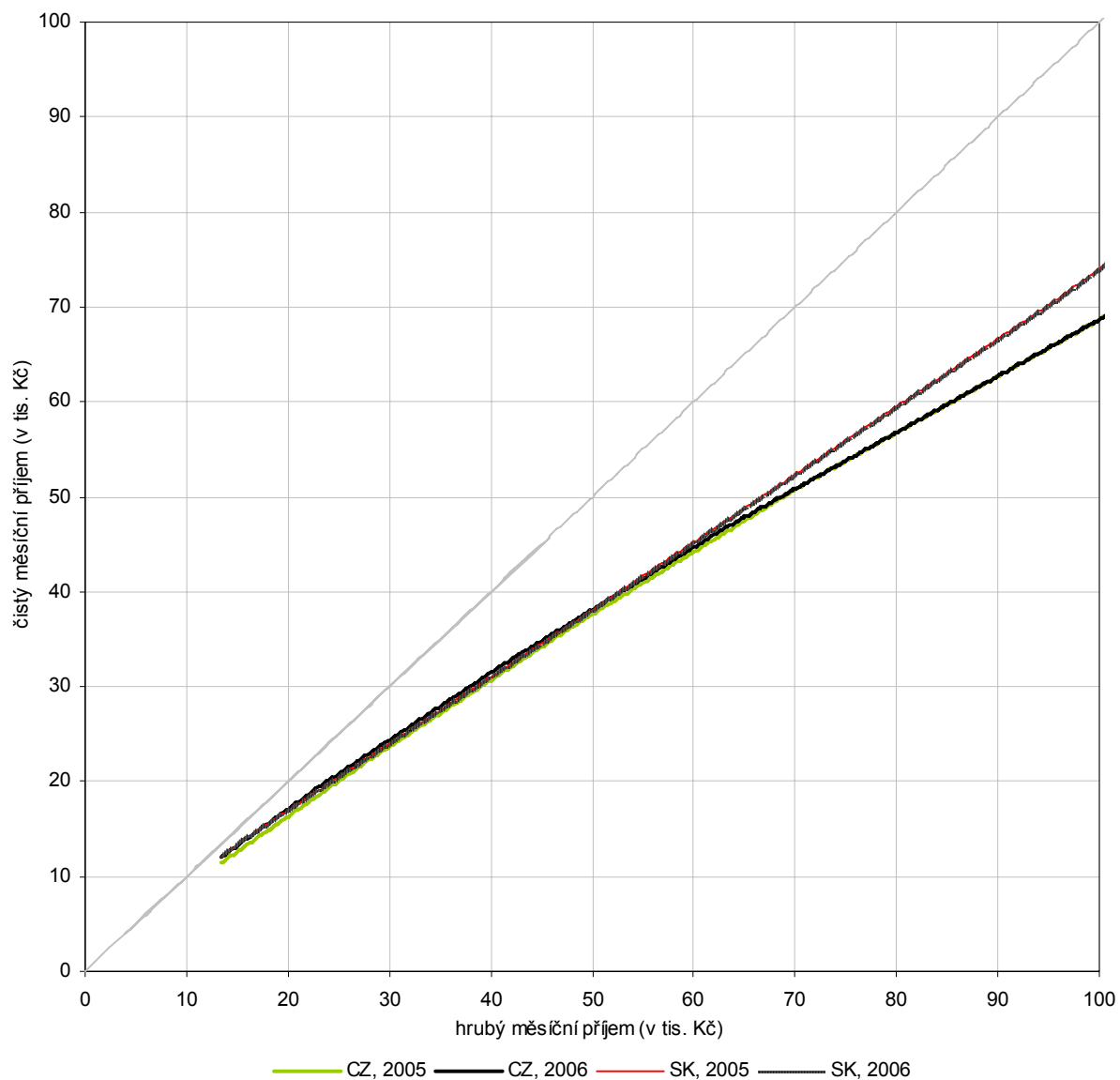
Pramen: vlastní

O b r á z e k 30 Čistý měsíční příjem bezdětného páru s jedním výdělečným manželem při příjmech do 35 tis. Kč měsíčně

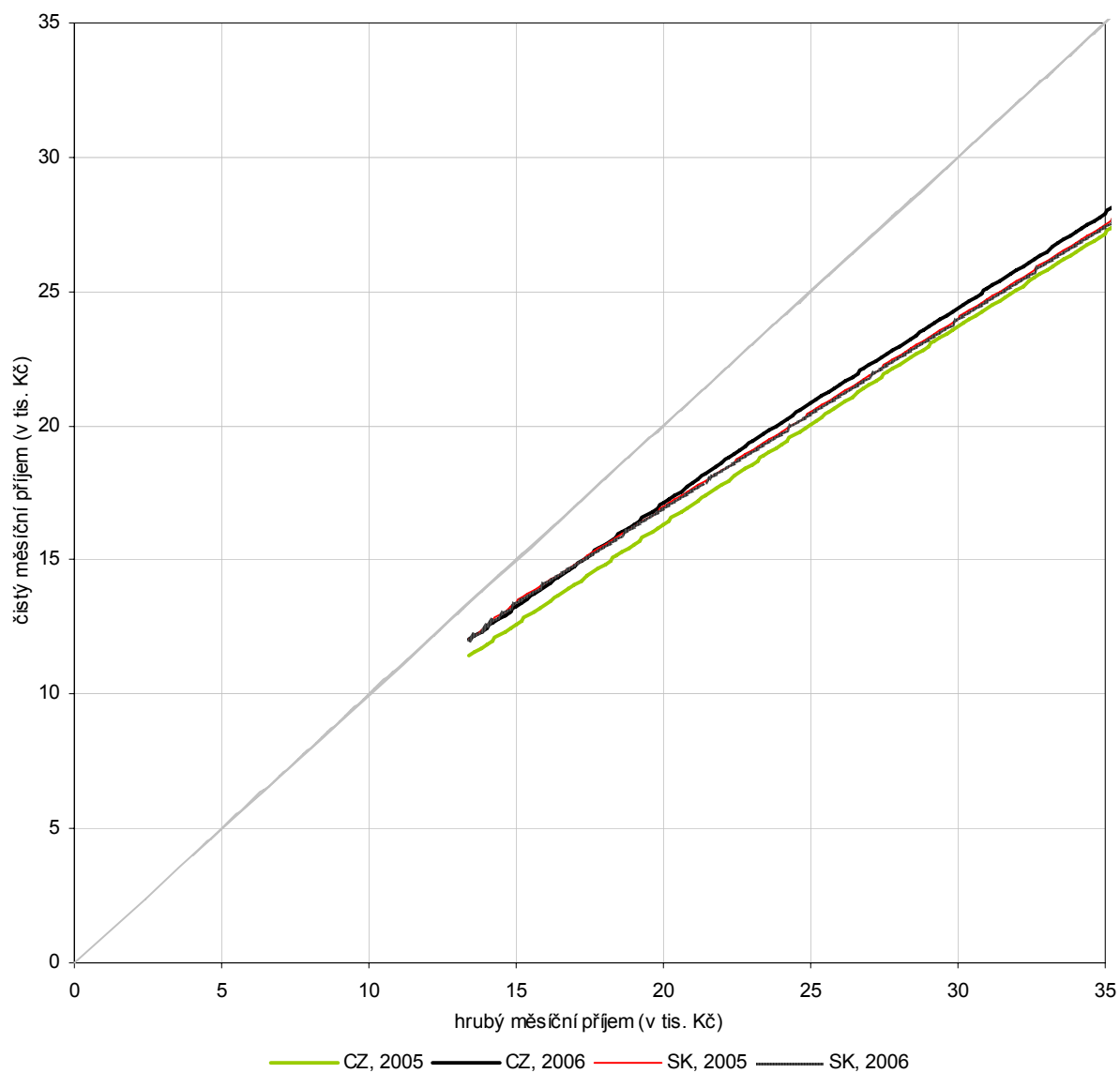
Pramen: vlastní

O b r á z e k 31 Čistý měsíční příjem výdělečného páru s jedním závislým dítětem při příjmech do 100 tis. Kč měsíčně

Pramen: vlastní

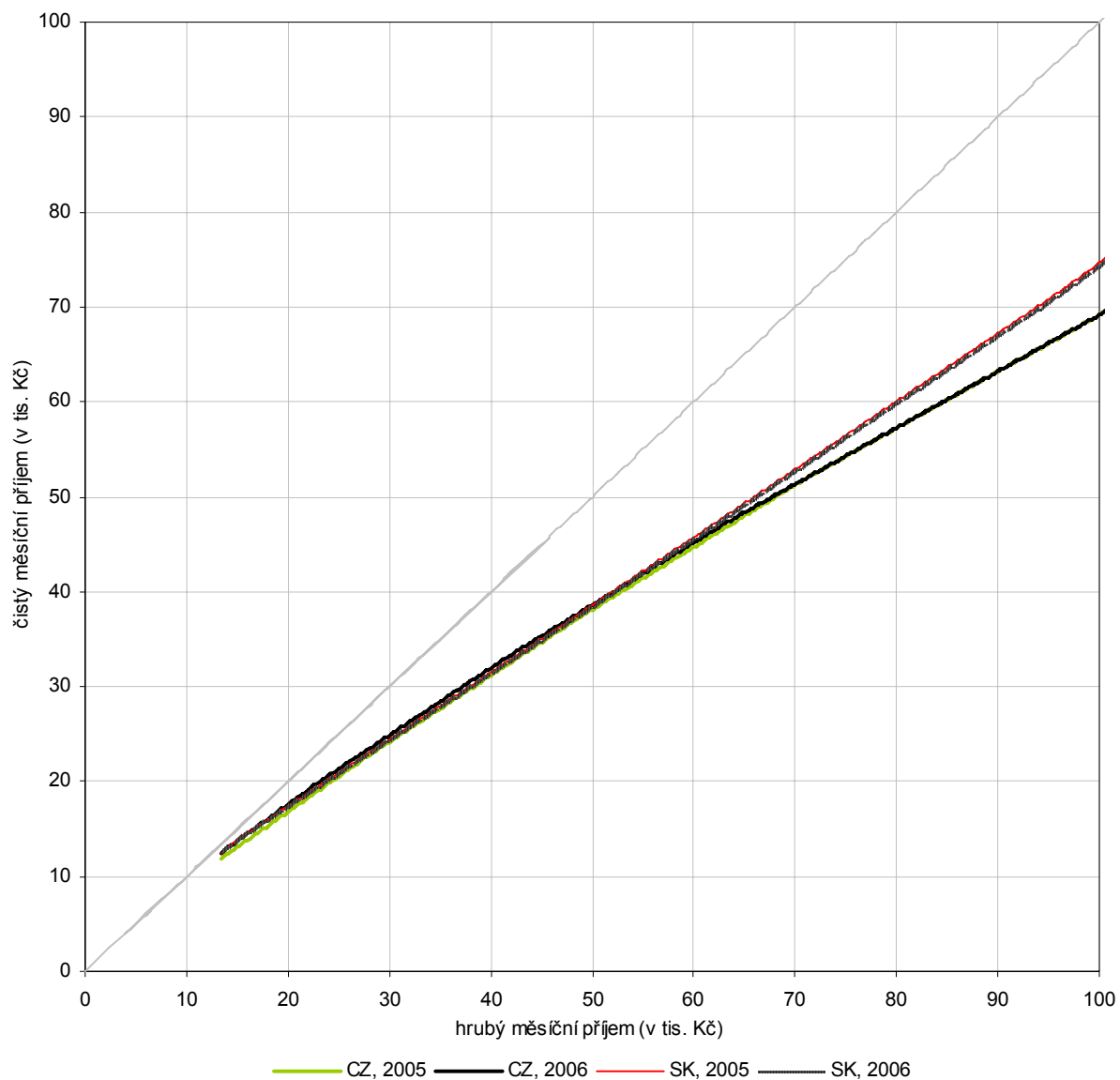
O b r á z e k 32 Čistý měsíční příjem výdělečného páru s jedním závislým dítětem při příjmech do 35 tis. Kč měsíčně

Pramen: vlastní

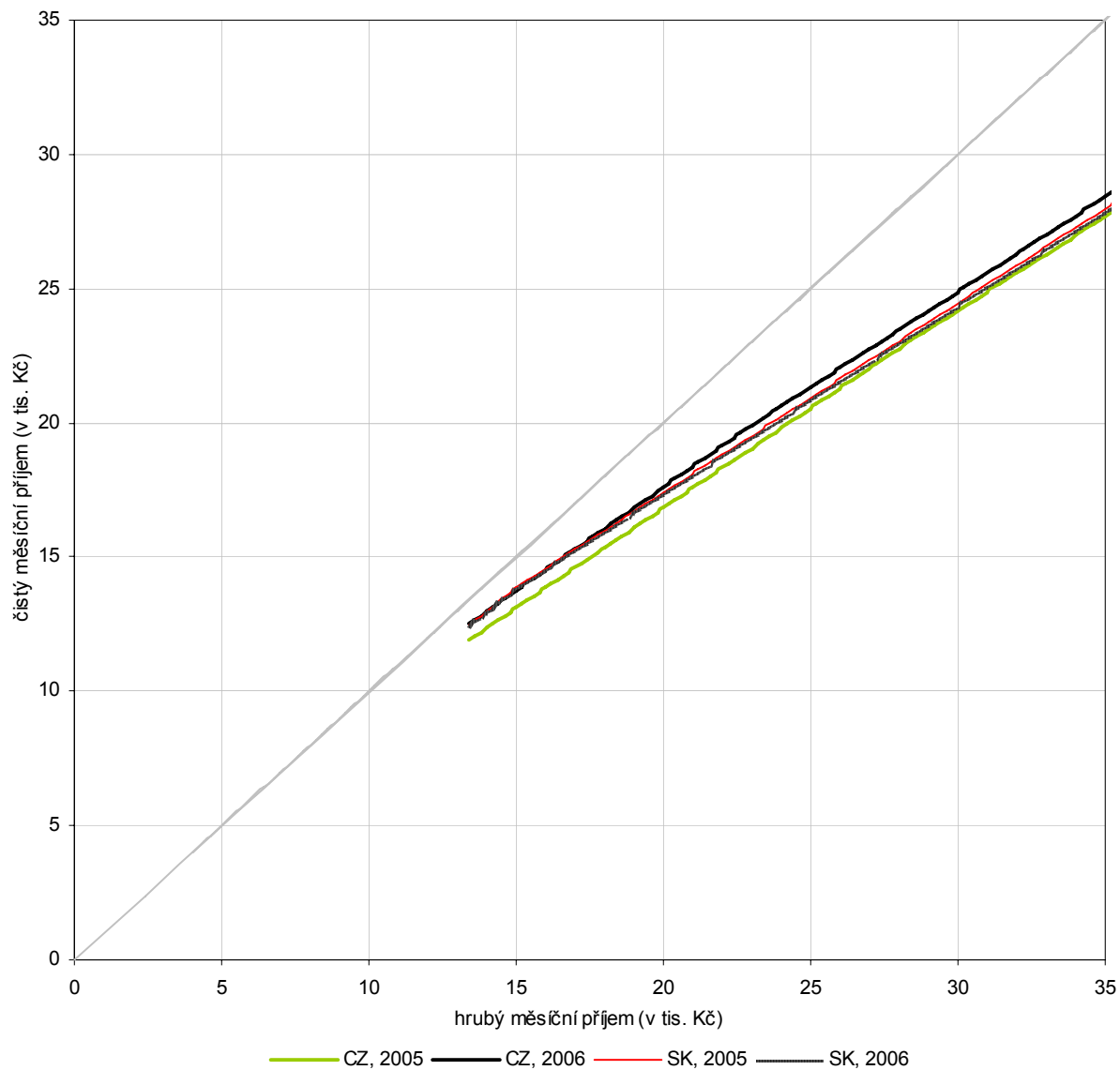

O b r á z e k 33 Čistý měsíční příjem výdělečného páru se dvěma závislými dětmi při příjmech do 100 tis. Kč měsíčně

Pramen: vlastní

O b r á z e k 34 Čistý měsíční příjem výdělečného páru se dvěma závislými dětmi při příjmech do 35 tis. Kč měsíčně

Pramen: vlastní